

සමකතා

2015 ජූලි - අගෝස්තු | 7-8 කලාපය

මහජන මුදල් බිලිගන්නා විවිධාකාර මුදල් උගුල්

2 ශ්‍රීසියේ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු බිඳක්

3 මහජන මුදල් බිලිගන්නා විවිධාකාර මුදල් උගුල්

11 සැමටි ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය

19 ආර්ථික වර්ධනය හා රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය

23 විනිමය අනුපාතික පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය

ISSN 1391-3697

0 000041 000953
04100095 Rs.20/-

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව

රු. 20/-

ශ්‍රී ලංකා

සමාජ, ආර්ථික තොරතුරු බිඳක්

ශ්‍රී ලංකා විශාල අර්ධද්වීප දෙකකින් සමන්විත ගිනිකොනදිග යුරෝපයේ පිහිටි රටකි. වයඹ දිගින් ඇල්බේනියාවෙන් ද උතුරින් මැසඩෝනියාව හා බල්ගේරියාවෙන් ද ගිනිකොන දිගින් කුර්කියෙන් ද මායිම් වේ. මධ්‍යධරණී මුහුදේ පිහිටි කුඩා දිවයින් දහස් ගණනක් ද ශ්‍රී ලංකාව අයත් වන අතර එයින් දිවයින් 227ක පමණ මිනිසුන් වාසය කරයි. බටහිර ශිෂ්ටාචාරයේ නිජබිම ලෙස ද ශ්‍රී ලංකා සලකනු ලබයි. ඊට අමතර ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, දේශපාලන විද්‍යාව මෙන් ම බොහෝ ගණිත මූලධර්මවල ද ඔලිම්පික් ක්‍රීඩාවේ ද නිජබිම වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවයි. ඇතැන්ස් නගරය එහි අගනුවර වේ. එය ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටි විශාලතම නගරය ද වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදල යුරෝ වන අතර නිල භාෂාව ලෙස ග්‍රීක් භාෂාව භාවිතයේ පවතී.■

භූමි ප්‍රමාණය	මුළු ප්‍රමාණය - වර්ග කි මී 131,957 බිම් ප්‍රමාණය - වර්ග කි මී 130,647 අභ්‍යන්තර ජලාශ - වර්ග කි මී 1,310
ජනගහනය	10,775,643 (2015 ජූලි ඇස්තමේන්තු)
උපත් අනුපාතය	8.66/ජනගහනය දහසකට (2015 ඇස්තමේන්තු)
මරණ අනුපාතය	11.09/ජනගහනය දහසකට (2015 ඇස්තමේන්තු)
ජනගහන වර්ධන වේගය	-0.01% (2015 ඇස්තමේන්තු)
ප්‍රදරු මරණ අනුපාතය	4.7/සජීවී උපත් දහසකට (2015 ඇස්තමේන්තු)
උපතේ දී පිවිසි අපේක්ෂාව	80.43 (2015 ඇස්තමේන්තු)
සාක්ෂරතාව	සාමාන්‍ය - 97.7% පිරිමි - 98.5% ගැහැණු - 96.9% (2015 ඇස්තමේන්තු)
සේවා විග්‍රහණය	26.6% (2014 ඇස්තමේන්තු)
කුටුම්භ ආදායමේ ගිනි සංගුණකය	34.4 (2013 ඇස්තමේන්තු)
ශ්‍රම බලකාය	මිලියන 4.797 (2014 ඇස්තමේන්තු)
දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 285.3 (2014 ඇස්තමේන්තු)
මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධන වේගය	0.8% (2014 ඇස්තමේන්තු)
ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	එක්සත් ජනපද ඩොලර් 26,000 (2014 ඇස්තමේන්තු)
දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආර්ථික සංයුතිය	කෘෂිකර්මය - 3.8% කර්මාන්ත - 13.3% සේවා - 82.8% (2014 ඇස්තමේන්තු)
අයවැය අතිරික්තය (+) හෝ හිඟය (-)	-3.5% (2014 ඇස්තමේන්තු)
දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	
රන් සහ විදේශ සංචිත	එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 6.433 (2015 පෙබරවාරි ඇස්තමේන්තු)
උද්ධමන අනුපාතය	-1.5% (2014 ඇස්තමේන්තු)
ආනයන වියදම	එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 35.6 (2014 ඇස්තමේන්තු)
ආනයන භාණ්ඩ	ආහාර පාන, නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ, පෙට්ට්‍රෝලියම් නිෂ්පාදන, රසායන ද්‍රව්‍ය, රෙදිපිළි
ආනයන රටවල්	තුර්කිය, ඉතාලිය, ජර්මනිය, බල්ගේරියාව, සයිප්‍රසය
අපනයන ආදායම	එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 65.2 (2014 ඇස්තමේන්තු)
අපනයන භාණ්ඩ	යන්ත්‍රෝපකරණ, ප්‍රවාහන උපකරණ, ඉන්ධන, රසායන ද්‍රව්‍ය
අපනයන රටවල්	ජර්මනිය, රුසියාව, ඉරාකය, ඉතාලිය, චීනය, කසකස්තානය, හෙදර්ලන්තය, ප්‍රංශය

ලිපි සමාලෝචනය:

- මහජන මුදල් බිලියන හා විවිධාකාර මුදල් උගුල් - එස්. එස්. රත්නායක මහතා (සහකාර අධ්‍යක්ෂ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව)
සැමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය - සී. පී. ඒ. කරුණාතිලක මහතා (සහකාර අධ්‍යක්ෂ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව)
ආර්ථික වර්ධනය හා රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය - එස්. එස්. රත්නායක මහතා (සහකාර අධ්‍යක්ෂ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව)

“සටහන” සඟරාවෙහි පළවන අදහස් ඒ ඒ ලේඛකයන් ගේ අදහස් මිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහස් නොවීය හැකි ය

“ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව” නමට ලියන ලද මුදල් ඇණවුම්/චෙක්පත් මෙහි සඳහන් ලිපිනයට එවීමෙන් “සටහන” තැපෑලෙන් ගෙන්වා ගත හැකි ය.

පිටපතක මිල : රු. 20.00
වාර්ෂික දායකත්වය : රු. 480.00
(තැපැල් ගාස්තු ද ඇතුළත් ව)

අධ්‍යක්ෂ
සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
තැ. පෙ. 590, කොළඹ

මහජන මුදල් බිඳිගන්නා විවිධාකාර මුදල් උගුල්

නිෂාදී තෙන්නකෝන්

ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර අධ්‍යක්ෂ

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර හා වංචනික සහ තහනම් මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම හේතුවෙන් වරින් වර මූල්‍ය පද්ධතියේ කැලඹිලි සහගත තත්ත්ව වාර්තා වනු දැකිය හැකි ය. කුඩා මුදල් ව්‍යාපාරයන්ගෙන් තමන්ගේ මුදල් ආරක්ෂා කර ගැනීම පිළිබඳ ව මහජනතාවට දැනුම් දීම කළ ද විවිධ මුහුණුවරින් එම වංචනික ව්‍යාපාර කලින් කල මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ හිස ඔසවයි. කිසිදු ආයාසයකින් තොර ව මුදල් ඉපයීමට හැකි බවට හෝ නිවසේ සිට ම ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලැබෙන ආයෝජන ක්‍රමයන්ට හා මුදල් ව්‍යාපාරවලට දායක විය හැකි බවට කෙරෙන ප්‍රචාරයක දී එබඳු ඉක්මන් ධනවතෙකු වීමට නැගෙන තත්භාධික සිතිවිලි මැඩගෙන යථාර්ථය දැකීමට නම් මහජනතාවට රටේ මූල්‍ය නීතිය පිළිබඳ ව මූලික අවබෝධයක් තිබීම අවශ්‍ය වේ. මෙම ලිපියේ අරමුණ මූල්‍ය වංචනිකයන්ගේ උගුල්වලට හසු නො වී සිටීමට අවැසි එකී මූලික දැනුම්වත් කිරීම පාඨකයන් වෙත ලබා දීමයි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාර්තා වී තිබෙන අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර අතර තහනම් පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රම, අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර, නීත්‍යානුකූල නො වන ආකාරයට මහජනයාගෙන් තැන්පතු ලබා ගැනීම ආදිය මූලික වේ. එබඳු වංචනික ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් බලපාන නෛතික තත්ත්වය මෙන් ම එම කුඩා ක්‍රියාකාරීත්ව ලක්ෂණ හා ක්‍රමෝපායන් ද, ඉන් මූල්‍ය හා ආර්ථික පද්ධතියට වන අනතුර ද මෙම ලිපියෙන් සැකෙවින් සාකච්ඡා කෙරේ.

2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත (Finance Business Act)

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මුදල් තැන්පතු භාර ගැනීමට හා මුදල් ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අදාළ වන නීතිය වන්නේ මුදල් ව්‍යාපාර පනතයි. මුදල් ව්‍යාපාර පනතේ 2 වන වගන්තිය අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවසරයකින් තොර ව මහජනතාවගෙන් මුදල් තැන්පතු භාර ගැනීම හා මුදල් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යෑම දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් වේ. එබැවින් තමන් යම් ආයතනයක මුදල් තැන්පත් කිරීමට පෙර එම ආයතනයට තැන්පතු භාර ගැනීම සඳහා නිසි අවසරයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලබා දී තිබේ ද යන්න ජනතාව සලකා බැලිය යුතු ම කරුණකි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍ර ලබා දී තිබෙන බැංකු හා මුදල් සමාගම්වලට එම බලපත්‍ර මහජනතාවට පෙනෙන ලෙසට අදාළ ව්‍යාපාරික ස්ථානයන්හි ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා උපදෙස් ලබා දී ඇත්තේ මෙම දැනුම්වත්භාවය ලබා දීමේ අපේක්ෂාවෙනි. බැංකුව (Bank) හා මුදල් සමාගම (Finance Company) යන වචන හා ඒවායේ ආනුෂංගික නාම යම් ව්‍යාපාර නාමයක් සඳහා යොදා ගැනීමට අවසර දී ඇත්තේ ද බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍ර ලැබූ බැංකුවලට හා මුදල් ව්‍යාපාර පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ මුදල් සමාගම්වලට පමණි. ව්‍යාපාර නාමය යොදා ගනිමින් මහජනතාව නො මඟ යැවීමට ඇති අවකාශය අහුරාලීම මෙහි දී අපේක්ෂා කර ඇත. ඒ අනුව තමන් යම් මුදලක් ආයෝජනය කරනු ලබන ආයතනය/පුද්ගලයා ඒ සඳහා නීත්‍යානුකූල අවසරයක්

ලබාගෙන තිබේ ද යන්න විමසා බැලීම වංචාවන්ට සහ රැවටීම්වලට හසු නො වීම සඳහා ඉවහල් වන කරුණක් බවට අවධාරණය කළ හැකි ය.

“තැන්පතුව” යන්නෙහි නීත්‍යානුකූල නිර්වචනය

ඉල්ලා සිටි විටෙක හෝ ගෙවීම් කරන තැනැත්තා සහ ගෙවීම් භාර ගන්නා තැනැත්තා විසින් හෝ ඒ තැනැත්තන් වෙනුවෙන් එකඟ වූ කාලයක දී හෝ අවස්ථානුගත කරුණු මත පොලියක් හෝ අධි මිලක් සහිත ව හෝ රහිත ව ආපසු ගෙවීමේ කොන්දේසි යටතේ ගෙවූ මුදල් ප්‍රමාණයක් “තැන්පතුව” (Deposit) යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන බව මුදල් ව්‍යාපාර පනතෙහි දක්වා ඇත. ඒ අනුව, යම් පුද්ගලයෙකු මුදලක් ආයෝජනය කළ විටෙක “තැන්පතුව” යන වචනය භාවිත කරමින් ඊට අදාළ ලද පතක් හෝ වෙනත් ලේඛනයක් ලබා දී නො තිබුණ ද එම මුදල් ලබාදීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ ඉහත සඳහන් ලක්ෂණ දක්නට ලැබේ නම් තැන්පතුව ලබා ගැනීමක් කර ඇති බව නිර්ණය කොට එබඳු ආකාරයේ අනවසරයෙන් මහජන තැන්පතුව භාර ගන්නා පුද්ගලයන්ට/ආයතනවලට එරෙහි ව මුදල් ව්‍යාපාර පනත යටතේ නීතිමය පියවර ගත හැකි ය.

ඇතැම් අවස්ථාවල කුඩා අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යනු ලබන පුද්ගලයන් විසින් ආයෝජන සහතික (Investment Certificate) ආදී ලියවිලි ඉදිරිපත් කිරීම මගින් තැන්පතුව යන නිර්වචනය මගහැරවීමට උත්සාහ ගන්නා බව ද අදාළ ව්‍යාපාර කටයුතු සම්බන්ධ ව නිරීක්ෂණය වී ඇත. එබැවින්, තමන්ගේ මුදල් ආයෝජනය කිරීමට පෙර අදාළ ආයතනය හෝ පුද්ගලයන් අනුගමනය කරනු ලබන ව්‍යාපාරික ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ව සලකා බැලිය යුතු ය. නීති විරෝධී වංචනික මුදල් ව්‍යාපාර විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් මතු වනු දැකිය හැකි ය. මෑත කාලීන ව ම තිස්සමහාරාම ප්‍රදේශයේ වාර්තා වූ ව්‍යාපාරයක් විසින් තමන්ගේ ආයතනයේ වෙබ් අඩවියේ පළවන දැන්වීම් බැලීම මගින් නිවසේ සිට ම මුදල් උපයාගත හැකි මාර්ගයක්

පිළිබඳ ව ප්‍රචාරණය කර තිබුණි. එහි දී එම යෝජනා ක්‍රමයට දායක වන විට ගෙවූ සාමාජික මුදල ලබා ගැනීමේ දී ගනුදෙනුකරුවන් සමඟ එළඹී ගිවිසුමෙහි අදාළ මූලික මුදල ආපසු නො ගෙවන බවත් ප්‍රතිලාභ මාසික ව ගෙවන ආකාරයත් දක්වා තිබුණි. එහෙත් එම ගිවිසුමෙහි තැන්පතුව යන වචනය භාවිත කර නොමැත. අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යනු ලබන පුද්ගලයන් විසින් ගනුදෙනුකරුවන්ට ලබා දෙන කිසිදු ලේඛනයක තැන්පතුව යන වචනය භාවිත නො කිරීමට වග බලා ගැනීම මෙබඳු වංචනික ව්‍යාපාරවල ප්‍රකට ලක්ෂණයකි. තමන් යම් ආයතනයක් හෝ පුද්ගලයකු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹීමට පෙරාතුව ඒ පිළිබඳ ව නිසි අවබෝධයක් ලබා තිබීම මගින් වංචාවන්ට හසු නො වී සිටීමට හැකිවනු ඇත.

තමන් විසින් දායක වී නොමැති යම් ආයෝජන ක්‍රමයක් පිළිබඳ ව හෝ තමන්ට විදේශ සංචාර හෝ ඊට සමාන වෙනත් ප්‍රතිලාභයක් ලැබී ඇති බවට දුරකථනයෙන් හෝ වෙනත් යම් මාර්ගයකින් සිදු කරන දැනුම්වත් කිරීම්වල දී මහජනතාව අවදියෙන් සිටිය යුතු ය. අදාළ ව්‍යාපාරික ආයතනයේ මූල්‍ය තොරතුරු, ඊට ලැබී ඇති නෛතික වලංගුභාවය, එම ආයතනය ලබා ඇති බලපත්‍ර හා අවසර යනාදිය අනිවාර්යයෙන් ම යම් ආයෝජන තීරණයක් ගැනීමට පෙර සොයා බැලිය යුතු කරුණු ලෙස දැක්විය හැකි ය.

කුට මුදල් ව්‍යාපාර සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතිය ම ගොදුරු කර ගනී

නීත්‍යානුකූල මුදල් ව්‍යාපාරයක් (Finance Business) වුව ද ස්වභාවයෙන් ම අවදානම් සහගත බැවින් (Inherently Risky) එවන් ව්‍යාපාරයක අවදානම් කළමනාකරණය (Risk Management) කාර්යක්ෂම ව සිදු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අධීක්ෂණ හා නියාමන රෙගුලාසි පනවනු ලබයි. එහෙත් නීති විරෝධී ව පවත්වාගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාර කිසිදු ආකාරයක අධීක්ෂණ නියාමන රෙගුලාසිවලට යටත් වීමක් සිදු නො කරන බැවින් ඉන් උද්ගත වන

අවදානම ඉතා ඉහළ වේ. එවන් ආයතන බිඳ වැටීම හේතු කරගෙන සමාජීය කැලඹිලි සහගත තත්ත්වයන් ද උද්ගත වේ. ගෝල්ඩන් කී ණය කාඩ්පත් (Golden Key Credit Card) සමාගමේ තැන්පතු කරුවන් 11කට අධික ප්‍රමාණයක් සිය දිවි නසාගැනීම එ වන් බේදනීය සමාජීය බලපෑමකට උදාහරණ වේ. මෙහි අවසන් ප්‍රතිඵලය වනුයේ මහජනතාවට මූල්‍ය ආයතන හා මූල්‍ය පද්ධතිය කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය පළුදු වීමයි. එය ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යාමේ දී අනිවාර්ය මාධ්‍යයක් බවට පත් ව ඇති නීත්‍යානුකූල මූල්‍ය ආයතන අකර්මන්‍යතාවට පැමිණවීමට පවා හේතු විය හැකි ය.

කුඩා ව්‍යාපාරවලට පොදු නමක් : “පොන්සි” (Ponzi)

සාමාන්‍ය භාවිතය තුළ නීත්‍යානුකූල නො වන තැන්පතු ලබා ගැනීම මගින් කෙරෙන ව්‍යාපාර පොන්සි ව්‍යාපාර ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර එංගලන්තයේ විසූ චාර්ල්ස් පොන්සි (Charles Ponzi) නම් පුද්ගලයා විසින් 1920 වසරේ දී දින 90කින් 50%ක පමණ පොලියක් ගෙවන බවට වූ පොරොන්දුව මත දහස් ගණනක් ආයෝජකයන්ගේ මුදල් රැස් කර ගෙන සිදු කරන ලද වංචනික ව්‍යාපාරය හේතුවෙන් එම නාමය මෙකී වංචනික මුදල් ව්‍යාපාරවලට ලැබී ඇත.

2008 හා 2009 වසරවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ වාර්තා වූ සක්විති හා දඬුවම් මුදලාලි වැනි පුද්ගලයන් විසින් පවත්වාගෙන යන ලද කුප්‍රකට ව්‍යාපාර හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වලංගු බලපත්‍රයක් ලබා නො ගෙන ක්‍රියාත්මක කරන ලද සෙසු අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර එබඳු පොන්සි ව්‍යාපාර ක්‍රමවේද ක්‍රියාත්මක කරන ලද ශ්‍රී ලාංකීය ආයතනවලට උදාහරණ වේ. ඒ සියලු අවස්ථාවල දී මහජනතාව සිය මුදල් අහිමි කර ගනු ලැබුවේ වැඩි පොලියක් ලබා ගැනීමේ අරමුණු, බදු පැහැර හැරීම් හා නීත්‍යානුකූල මූල්‍ය ආයතන සමඟ ගනුදෙනු කිරීමට ඇති වූ යම් නො හැකියාවන් යන හේතු බලපෑමෙන් බව පෙනී යයි.

පොන්සි ආකාරයේ නීති විරෝධී මුදල් ව්‍යාපාර විවිධාකාර ක්‍රමවේද උපයෝගී කර ගෙන ක්‍රියාත්මක

කරනු ලබයි. ආයෝජන කළමනාකරණය සඳහා මුදල් ලබා ගැනීම, ණය ගැනීමේ මුළාවෙන් පොරොන්දු නෝට්ටු (Promissory Notes) නිකුත් කරමින් මහජනතාවගෙන් තැන්පතු රැස් කිරීම, පවත්නා නීතිමය රාමුවෙන් බැහැර ව සමාගම්වල කොටස් නිකුත් කිරීම, සාමාජික මුදල් අය කරන ආකාරයෙන් තැන්පතු රැස් කිරීම හා අන්තර්ජාලය හරහා පවත්වාගෙන යන ව්‍යාපාර මගින් මහජනතාවගේ මුදල් වංචා කිරීම මේ යටතේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාර්තා වී ඇති ව්‍යාපාර ස්වභාවයන් වේ.

පොන්සි යෝජනා ක්‍රමයන්හි සැඟවුණු අනතුර

පොන්සි ක්‍රමයක මූලික ම ලක්ෂණය නම් මූලින් ආයෝජනය කළ පුද්ගලයන්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම සඳහා නව ආයෝජකයන් බඳවා ගැනීමයි. හැකිතාක් විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් රැස් කර ගත් පසු ව හිටි හැටියේ අතුරුදහන් වීම හෝ තවදුරටත් නව මුදල් ගලා නො එන විට බිඳ වැටීම මගින් අසරණ ආයෝජකයන්ට සිය මුදල් අහිමි කරවීම මෙම ක්‍රමයන්හි ඇති නීති විරෝධී සහ සඳාචාර විරෝධී වංචනික ස්වරූපයයි.

මහජනතාවගෙන් එකතු කරගනු ලබන මුදල් වෙනත් අංශවල ආයෝජනය කරන බව දක්වමින් දැන්වීම් පළ කරනු ලබන නමුත් සත්‍ය වශයෙන් සිදු වන්නේ ඉන් කොටසක් පමණක් ආයෝජකයන්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවීමට යොදා ගෙන අනෙක් කොටස එ කී යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කරන පුද්ගලයන්ගේ සාක්කුවට ගලා යෑමට සැලැස්වීමයි. සැබෑ ලෙසට ම මෙහි දී සිදු වන්නේ ලාභය බෙදා හැරීමක් නො ව ආයෝජකයන්ගේ මූලික මුදල ම ඔවුන්ට නැවත ගෙවීමකි.

මෙම පොන්සි යෝජනා ක්‍රමවලට අදාළ ව සිදු කරනු ලබන තවත් කුඩා උපක්‍රමයක් නම් විවිධාකාරයේ ආයෝජන සැලසුම් (Investment Plans) ඉදිරිපත් කරමින් ආයෝජකයන්ගේ මුදල් රඳවා තබා ගැනීමට උත්සාහ කිරීමයි. එහි දී මුදල් ආපසු ගැනීම් (Withdrawals) හැකිතාක් සීමා කරනු ලබන අතර දීර්ඝ

කාලයක් මුදල් රඳවාගෙන විවිධ මට්ටම්වලට ආයෝජන මාරු කිරීම මගින් ආයෝජකයන් රැවටීමට ලක් කරනු ලබයි. එකඟ වන ඉහළ පොලිය අපේක්ෂාවෙන් තමන් ආයෝජනය කළ මුළු මුදල ආපසු ගැනීමට මෙහි දී බොහොමයක් ආයෝජකයන් නො පෙළඹෙන අතර එ සේ තමන්ගේ මුදල් ආපසු ගැනීමට ඉල්ලුම් කරන අයගේ මුදල් ඉක්මනින් ම ගෙවීම මගින් ආයෝජකයන් තුළ ඉතා සුක්ෂ්ම අයුරින් විශ්වාසය තහවුරු කිරීමේ උපායක් ද මෙම කුඩා යෝජනාකරුවන් අනුගමනය කරනු ලබයි. කෙසේ වෙතත් තවදුරටත් එ සේ නව ආයෝජකයන් බඳවා ගැනීම සාර්ථක නො වන විටක හා ආයෝජකයන් තමන්ගේ මුදල් නැවත ඉල්ලා සිටින විටක මෙම යෝජනා ක්‍රම බිඳ වැටීම නවතාලිය නො හැක.

අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර හඳුනා ගැනීමට වැදගත් ඉම් කිහිපයක්

- කිසිදු අවදානමකින් තොර ව ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන බව පැවසීම.
- අවශ්‍ය නිත්‍යානුකූල බලපත්‍ර හෝ ලියාපදිංචි වීමවලින් තොර ව ව්‍යාපාරයේ නිරත වීම.
- ආයෝජන මුදල් ආපසු ලබා ගැනීම වෙනුවට නැවත නැවත ආයෝජනය කිරීමට පෙළඹවීම.
- අනෙකුත් සාමාන්‍ය ආයෝජන යම් යම් උච්ඡාවචනයන්ට ලක් වුවද නීති විරෝධී යෝජනා ක්‍රම නිරන්තර ව ම එක ම ප්‍රතිලාභයක් ලබා දීමට කටයුතු කිරීම.
- සරල ව වටහාගත නො හැකි ආයෝජන පිළිබඳ සහභාගිකරුවන්ට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම.
- අදාළ ආයතනය සිදු කරනු ලබන ආයෝජන පිළිබඳ ව කිසිදු තොරතුරක් ලබා නො දීම.
- ප්‍රසිද්ධ ව්‍යාපාර නාමයන්ට සමාන නම් භාවිතා කිරීම.
- සමාජයේ ප්‍රසිද්ධ චරිත එම ව්‍යාපාරවලට සම්බන්ධ ව සිටින බව පැවසීම.

ඉහත සඳහන් කරුණු යම් ව්‍යාපාරයක් තුළින් මතු වන අවස්ථාවල දී ඒ පිළිබඳ ව විමසිලිමත් වීමට මහජනතාව දැනුවත් වීම ඉතා වැදගත් වන අතර සිය ජීවිත කාලයක් වෙහෙස ව උපයා ගත් මුදල් එබඳු අනවසර කුඩා මූල්‍ය ව්‍යාපාරවල ආයෝජනය කිරීමට හසු නො වීම සඳහා එම දැනුවත්භාවය මහඟු උපකාරයක් වනු ඇත.

කවර ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කරමින් පවත්වාගෙන ගිය ද නිසි බලපත්‍රයක් හෝ ලියාපදිංචි අධිකාරීත්වයක් නොමැති ව ක්‍රියාත්මක වන එබඳු ව්‍යාපාරවල ඉහත දැක්වූ ලක්ෂණ දක්නට ඇත. මූලික වශයෙන් ම මහජනතාවගෙන් රැස් කරන මුදල් ඵලදායී ආකාරයට ආයෝජනය නො කිරීම කෙටි කලකින් ම මෙම ව්‍යාපාර බිඳ වැටීමට මූලික හේතුව බව පෙනී යයි.

විධිමත් අයුරින් මහජන තැන්පතු භාරගනු ලබන මූල්‍ය ආයතන වන බලපත්‍රලාභී බැංකු හා මුදල් සමාගම්වලට එකී ආයතන මගින් ආයෝජන සිදු කළ යුතු ආකාරය හා මහජන මුදල් අවහාවිත කිරීමට වැට බැඳීම සඳහා අවශ්‍ය විධිවිධාන 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යටතේ හා 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත යටතේ නිකුත් කර ඇත. Finance Companies, (Business Transactions with Directors and their Relatives) Directions, Corporate Governance Direction, Finance Companies (Structural Changes) Direction No 01 of 2013 ආදිය විධාන මුදල් ව්‍යාපාර පනත යටතේ පනවා ඇති එබඳු අධීක්ෂණ හා නියාමන ක්‍රියාමාර්ගවලට උදාහරණ කීපයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ බිඳ වැටුණු අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් කරන ලද නිරීක්ෂණවල දී දක්නට ලැබෙන පොදු ලක්ෂණයක් වනුයේ ස්වකීය මුදල් අහිමි වීමෙන් පසු ව මහජනතාව අදාළ මුදල් ව්‍යාපාරයේ නිත්‍යානුකූල ස්වභාවය, එය පවත්වාගෙන ගිය පුද්ගලයන් හා එම ව්‍යාපාරය විසින් ආයෝජනය කරන ලද ආකාරය පිළිබඳ ව පුළුල් ලෙසට විමර්ශනය කරමින් කරුණු අනාවරණය කර ගැනීමයි.

මෙහි දී මතු කළ හැකි තර්කයක් වනුයේ සාමාන්‍ය පාරිභෝගිකයාට බලපාන්නා වූ පාරිභෝගිකයා දැනුවත් ව සිටීමේ අවශ්‍යතාව (Buyer Beware) යන සංකල්පය මූල්‍ය සේවා හා ආයෝජන අවස්ථා සම්බන්ධ ව ද අදාළ විය යුතු බවයි. යම් මූල්‍ය සේවාවක් හෝ ආයෝජන අවස්ථා සලසනු ලබන ආයතනයක් තම ගනුදෙනුකරුවන්ට ඇති වන අහිතකර බලපෑම් සම්බන්ධ ව වගකීමට යටත් නො වනු ලබන බව මෙහි දී අදහස් නො වේ. එංගලන්තයේ නව අධීක්ෂණ අධිකාරී ආයතනය වන Financial Conduct Authority (FCA) පිහිට වූ පසු ව මූල්‍ය ආයතන විසින් සිදු කරනු ලබන ඉතා සංකීර්ණ මූල්‍ය සේවා සම්බන්ධ ව එ සේ වගකීම පැහැර හැරිය නො හැකි බව ප්‍රකාශ වී ඇත. එම වගකීම්වලට යටත් ව තමන් ආයෝජනය කරනු ලබන ආයතනයේ නීත්‍යානුකූලභාවය හා ආයෝජන මුදල්වල සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ ව සලකා බැලීමට මහජනතාවට ද වගකීමක් පැවරේ.

නිසි පරිදි ගිණුම් තබා නො ගැනීමත්, සේවයට අනුයුක්ත කර තිබෙන කාර්ය මණ්ඩලය වරින්වර මාරු කිරීම මගින් ආයෝජකයන්ට තමන්ගේ මුදල් පිළිබඳ ව පහසුවෙන් තොරතුරු ලබාගැනීමට ඇති ඉඩ හසර අවුරාලීමත්, ව්‍යාපාරය සිදුකරගෙන යනු ලබන ව්‍යාපාරික ස්ථානය එ නම් ප්‍රධාන කාර්යාලය හා අනෙකුත් ශාඛා වරින් වර මාරු කිරීමත් මෙම අනවසර මුදල් ව්‍යාපාරවල දක්නට ලැබෙන තවත් ලක්ෂණයකි. විශේෂයෙන්ම ඉතා ම කෙටි කාලයක් තුළ විශාල වශයෙන් ජනප්‍රිය වී ව්‍යාප්ත වීම ද මෙබඳු මුදල් ව්‍යාපාරවලින් නිරීක්ෂණය වී ඇති ලක්ෂණයකි.

පොන්සි ව්‍යාපාර සඳහා ඇමෙරිකානු නිර්වචනයක්

Federal Bureau of Investigations (FBI) විසින් පොන්සි ව්‍යාපාර නිර්වචනය කර ඇත්තේ සාමාන්‍ය ආයෝජන ක්‍රමයක් තුළින් ලබා දිය නො හැකි ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන බවට පොරොන්දු වෙමින් සිදු කරනු ලබන වංචනික ආයෝජන ක්‍රමවේදයක් වශයෙනි. එම ව්‍යාපාරවල යොදවන මුදල් ඵලදායී ව ආයෝජනය

නො කර පසු ව ආයෝජනය කරන පුද්ගලයන්ගේ මුදල්වලින් මුලින් ආයෝජනය කළ පුද්ගලයන්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවමින් පවත්වාගෙන යෑම මේ වැනි ක්‍රමයක ලක්ෂණයක් වන බව එහිලා සඳහන් කරයි. මුදල් එකතු කළ පුද්ගලයන් හදිසියේ ම අතුරුදහන් වීම හෝ විශාල වශයෙන් ආයෝජකයන් ස්වකීය මුදල් ආපසු ලබා ගැනීමට ඉල්ලීම් කිරීමේ දී මෙම ආයෝජන ක්‍රම බිඳ වැටීමට ලක් වේ.

ඒ අනුව පෙනී යන්නේ මහජනතාවගෙන් එක් රැස් කර ගන්නා මුදල් ඵලදායී ආකාරයට ආයෝජනය කිරීමක් සිදු නො කර එම කුඩා ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යනු ලබන පුද්ගලයන් විසින් එම මුදල් අවහාවිතයට ලක් කරන බවයි.

මැඩොෆ් ඇටවූ සියවසේ ආයෝජන උගුල

පොන්සි යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කරන විට මැන ඉතිහාසයේ මේ ආකාරයෙන් විශාල ම වංචනික මුදල් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන ලද පුද්ගලයා ලෙස වාර්තාගත වී ඇත්තේ ඇමරිකාවේ NASDAQ හි හිටපු සභාපතිවරයෙක් වන බර්නාඩ් මැඩොෆ් (Bernard Madoff) යන අයයි. ඔහු විසින් පවත්වාගෙන යනු ලැබූ වත්කම්/ආයෝජන කළමනාකරණ (Asset Management) ආයතනය වංචනික එකක් බව 2008 වසරේ දී හෙළි විය. මූල්‍ය උපදේශකයෙකු ලෙස හා දක්ෂ ව්‍යාපාරිකයෙකු ලෙසට ඔහු ලබා තිබූ ප්‍රසිද්ධිය හේතුවෙන් ගනුදෙනුකරුවන් ආකර්ශනය කර ගැනීම බර්නාඩ් මැඩොෆ් හට අසීරු කාර්යයක් නො වීණි. ඇමරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 65ක් ඔහු එසේ වංචනික ලෙස උපයන ලද බවට වාර්තා වී ඇත. එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 7ක පමණ මුදලක් ආයෝජකයන් විසින් ආපසු ගැනීමට ඉල්ලූ විට මැඩොෆ්ගේ මෙම කුඩා ව්‍යාපාරයේ දෙදරා යෑම ඇරඹිණි. මේ වන විට බර්නාඩ් මැඩොෆ් වසර 150 කට නියම කර ඇති සිර දඬුවම ගෙවමින් සිටී.

එම ව්‍යාපාරය මැඩොෆ් වැනි මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ ප්‍රබල පුද්ගලයෙකු විසින් මෙහෙයවන ලද්දක් බැවින්

ඔහු පිළිබඳ ව තැබූ විශ්වාසය හේතු කරගෙන බොහෝ ආයෝජකයන් ඔහුගේ ව්‍යාපාරයේ ආයෝජනය කරන ලද බවට කරුණු අනාවරණය විය. මෙහි දී අවධාරණය කළ යුතු කරුණක් වනුයේ තවත් පුද්ගලයෙකුගේ ප්‍රතිරූපය හෝ ප්‍රසිද්ධිය පදනම් කර ගෙන යම් පුද්ගලයෙක් තමන්ගේ ආයෝජන තීරණ නො ගත යුතු බවයි. ඕනෑ ම මූල්‍ය ආයෝජනයක් ස්වභාවයෙන් ම අවදානම් සහගත වුව ද තමන්ගේ ආයෝජනය සිදු කිරීමට පෙරාතුව එහි අවදානම පිළිබඳ ව මනා විශ්ලේෂණයක් සිදු කිරීම ඉතාමත් වැදගත් වේ.

මුදල් තැන්පතු කොල්ලකරුවන්ට හසු නොවීමට නම් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලද වංචනික මුදල් ව්‍යාපාරවලට හසු ව තමන්ගේ මුදල් අහිමි කර ගත් පුද්ගලයන් බොහොමයක් එම රැවටීම්වලට හසු වී ඇත්තේ එකී වංචනික ව්‍යාපාරවල බලපවත්වන්නා වූ නීතිමය රාමුව පිළිබඳ ව ඇති නො දැනීම නිසා බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය. එබැවින් රටේ ක්‍රියාත්මක වන මූලික නීති පිළිබඳ ව වෙසෙසින් ම ජනතාව තුළ දළ අවබෝධයක් හෝ තිබීම වැදගත් වේ.

පිරමිඩාකාර ගනුදෙනු ප්‍රෝඩාව

අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර හා ආයෝජන උගුල් අතර නීති විරෝධී පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රම ද ප්‍රබල ව්‍යාපාර ලෙස වාර්තා වේ. පිරමිඩාකාරයේ නීති විරෝධී මුදල් යෝජනා ක්‍රම 2004 - 2006 දක්වා වසරවල දී ශීඝ්‍ර වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ ව්‍යාප්ත වූ අතර ඒ වන විට පැවති නීති රාමුව තුළ ඍජු ව ම පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රම සම්බන්ධ ව අදාළ වන නීති ප්‍රතිපාදන දක්නට නො විණි. නීති විරෝධී යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ ව නීතියක් නීති පද්ධතියට එක් වන්නේ 2007 වසරේ දී 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතට කරන ලද සංශෝධනයක් සමගිනි. එම පනතේ 83 (C) වගන්තිය යටතේ තහනම් යෝජනා ක්‍රමයක (Prohibited Scheme) ලක්ෂණ දක්වා ඇත.

ඒ අනුව, තහනම් යෝජනා ක්‍රමයක් යනු මුදලින් හෝ මූල්‍ය වටිනාකමකින් ගෙවීමක් කිරීමට

සහභාගිකරුවන්ට නියම කෙරෙන්නා වූත්, සහභාගිකරුවන් උපයනු ලබන ප්‍රතිලාභ ප්‍රධාන වශයෙන් ම:

(අ) යෝජනා ක්‍රමයේ සහභාගිකරුවන් වැඩිවීම මත හෝ

(ආ) යෝජනා ක්‍රමයේ සහභාගිකරුවන් විසින් ගෙවනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණය වැඩිවීම මත හෝ

රඳා පවත්නා වූ ආකාරයේ ආකෘතියකින් සමන්විත යෝජනා ක්‍රමයකි.

ඇමරිකාවේ Pyramid Alert මගින් මෙම යෝජනා ක්‍රම අර්ථ දක්වා ඇත්තේ මූල්‍ය සුනාමියක් (Financial Tsunami) ලෙසට ය. මෙ බඳු යෝජනා ක්‍රම මගින් ඇති කරනු ලබන අහිතකර හා විනාශකාරී බලපෑම් ඇතැම් විට සමස්ත ජාතියක්, නගරයක්, රටක් විනාශ වන තරමට දරුණු වීම එසේ අර්ථ ගැන්වීමට හේතුවයි. තහනම් යෝජනා ක්‍රමවලට ගොදුරු වූ රටවල මූල්‍යමය වශයෙන් පමණක් නො ව සමාජීය වශයෙන් ද අහිතකර විපාක උද්ගත වී ඇත.

පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රමයේ වෙස් මුහුණු යට සත්‍යය

එක් පුද්ගලයෙකු මෙබඳු යෝජනා ක්‍රමයකට බැඳුණු පසු ව ඔහුට එ මගින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමට නම් තවත් පුද්ගලයන් බඳවා ගැනීමට සිදු වේ. මෙම යෝජනා ක්‍රමය ඒ අනුව පිරමිඩයක ස්වරූපයෙන් වර්ධනය වේ. එහෙත් පිරමිඩයේ ඉහළින් සිටින පුද්ගලයන්ට යම් ප්‍රතිලාභයක් අත් වන නමුත් පසුවට එම යෝජනා ක්‍රමයට එක්වන පිරමිඩයේ පහළ සිටින පුද්ගලයන්ට හිමි වනුයේ සිය මුදල් අහිමි වීමේ ශෝකය පමණි.

මෙබඳු පිරමිඩ යෝජනා ක්‍රමයකට බැඳීම සඳහා යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් තැන්පත් කිරීම මගින් රන් කාසි, ගෘහ භාණ්ඩ, රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන, විදුලි උපකරණ වැනි නිෂ්පාදනයක් හෝ විදේශ වාරිකා වැනි සේවාවක් මිලට ගැනීමට සහභාගිකරුවන්ට සිදු වේ. අන්තර් ජාලය හෝ වෙනත් මාර්ගයක් මගින් සේවා සැපයීම

සඳහා ලියාපදිංචි වීම තවත් සාමාජිකයන් බඳවා ගන්නා ක්‍රමවේදයකි.

පිරමිඩකරුවන්ට අපේ නීතියේ තහංචිය

ඉහතින් දැක්වූ බැංකු පනතේ ඇති 83 (C) වගන්තියේ ප්‍රතිපාදන උල්ලංඝනය කරනු ලබන අයෙක් රුපියල් මිලියනයක් නො ඉක්මවන දඩයකට සහ/හෝ වසර තුනක් නො ඉක්මවන සිර දඬුවමකට යටත් විය හැකි ය. එම යෝජනා ක්‍රමවල ඇති නීති විරෝධී ස්වභාවය හා ඉන් තවත් කෙනෙකුට අලාභයක් සිදු විය හැකි බව දැනගෙන ම අදාළ වරද සිදු කළහොත් වසර 5 ක් නො ඉක්මවන බරපතල වැඩ සහිත සිර දඬුවමකට සහ රුපියල් මිලියන 2ක් හෝ එම යෝජනා ක්‍රමයෙන් උපයා ගත් යම් මුදලක් ඇත්නම් එහි දෙ ගුණයක් මෙන් වූ දඩයක් යන දෙකෙන් ඉහළ අගය ගන්නා දඩයට යටත් කෙරේ.

බැංකු පනතේ 83 (C) වගන්තිය අනුව එවැනි තහනම් යෝජනා ක්‍රම කෙළින් ම හෝ අන්‍යාකාරයකින් ආරම්භ කිරීම, යෝජනා කිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ප්‍රවලිත කිරීම, පවත්වාගෙන යාම, මෙහෙයවීම, එවැනි යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ ව විස්තර කිරීම හෝ ඒවාට මුදල් සැපයීම නීති විරෝධී වේ. එ බැවින් මෙම ව්‍යාපාර පිළිබඳ ව සිදු කෙරෙන ප්‍රචාරණ වැඩසටහනවලට සහභාගි වීම පවා දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් බව අවධාරණය කළ යුතු ය.

බහු ස්ථරික හෝ ජාල අලෙවිකරණ ප්‍රවාදය (Multi Level or Network Marketing Schemes) හඳුනා ගනිමු

මෙම යෝජනා ක්‍රම සෘජු පිරමිඩ යෝජනා ක්‍රමවලින් වෙනස් වන්නේ සාමාජිකයන් බඳවා ගැනීම භාණ්ඩ විකුණන ස්වරූපයෙන් සිදු කරන බැවිනි. කෙසේ වෙතත් මෙහි ප්‍රකට ම ලක්ෂණය වන්නේ එසේ අලෙවි කරනු ලබන භාණ්ඩය එහි නියමිත වෙළෙඳපොළ වටිනාකම මත නො ව ඉතා ඉහළ මිලක් යටතේ අලෙවි කිරීමයි. පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රමවලට පොදු අනෙකුත් ලක්ෂණ මෙම ජාල අලෙවිකරණ

ක්‍රමවේදයේ ද දක්නට ලැබෙන අතර භාණ්ඩයක් ඉහත කී පරිදි මිලට ගෙන මෙම යෝජනා ක්‍රමයට බැඳෙන පුද්ගලයාට තවත් පුද්ගලයන් ඒ යටතට බඳවා ගැනීමට සිදු වේ. එබැවින් මෙ ලෙස භාණ්ඩ විකිණීම නීතියේ ඇසට වැලි ගැසීමට යොදා ගනු ලබන උපක්‍රමයකි. මෙ බඳු ප්‍රචාරණ විධික්‍රම පිළිබඳ ව මහජනතාව විමසිලිමත් වීම වැදගත් වන්නේ එකී වංචනික මායාව මිනිසාගේ ස්වභාවික මුදලට ලෝහි සිත සැණින් ආකර්ශණය කර ගැනීමට ඉඩ ඇති බැවිනි.

තහනම් යෝජනාක්‍රමයන්හි/ ව්‍යාපාරයන්හි නවතම මුහුණුවර

ඉහත ප්‍රකාශ කළ අන්දමට විවිධ ස්වරූපයේ හා ක්‍රමවේද භාවිතා කරමින් වරින්වර හිස ඔසවන කුට මුදල් ව්‍යාපාරවල නවතම ප්‍රවණතා යටතට සති අන්ත නිවාඩු පැකේජ ලබාදීම හා විදේශ සංචාර ලබා දීමේ මුඛාවෙන් සිදුකරන මූල්‍ය වංචා හෙළිදරව් වී ඇත. නගරාශ්‍රිත ව පැවැත්වෙන ප්‍රදර්ශන, සැනකෙළි ආදියෙහි දී හෝ සුපිරි වෙළඳසල් තුළ දී යම් යම් ලෝතරැයි ක්‍රම බව පවසා කුපන්පත් පිරවීමට දීම මගින් මහජනතාවගෙන් දුරකථන අංක හා විද්‍යුත් ලිපින ලබා ගන්නා මෙම කණ්ඩායම් එම දිනුම් ඇදීමට අදාළ විස්තර ලබාදීම සඳහා සුපිරි හෝටලයක් හෝ වෙනත් යම් සැක නො සිතෙන ස්ථානයකට පැමිණෙන ලෙසට පවසා මුදල් එක් රැස් කිරීම සිදුකරනු ලබයි. අවිවාහක අයෙක් නම් දෙමාපියන් සමග පැමිණෙන ලෙසට පවා ප්‍රකාශ කිරීමෙන් සැක සහිත අවස්ථා මගහරවා එසේ පැමිණි පසු තම කුට මුදල් ව්‍යාපාරය ප්‍රචාරය කරනු ලබන බවට වාර්තා වී ඇත. එ බැවින් තමන්ට යම් කිසි ත්‍යාගයක් හෝ දිනුමක් ලැබී ඇති බවට ලැබෙන දුරකථන හා විද්‍යුත් ලිපි පණිවිඩ පිළිබඳ ව මහජනතාව අනිශ්චිත ම අවධානයෙන් සිටිය යුතු බව අවධාරණය කළ හැකි ය.

පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රමවලින් බැට කෑ ඇල්බේනියාව

පිරමිඩාකාර තහනම් මුදල් යෝජනා ක්‍රම උග්‍ර ලෙසට ක්‍රියාත්මක වූ රටක් ලෙසට ඇල්බේනියාව දැක්විය

හැකි ය. ඇල්බේනියාවේ විධිමත් මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි පැවති අකාර්යක්ෂම හා නො දියුණු බව හේතු කරගෙන මතු වූ අවිධිමත් මූල්‍ය ආයතන අතර පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආයතන ප්‍රබල විය. ඉතා ඉහළ අගයකින් යුත් පොලී ගෙවමින් එම පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කළ ආයතන නොබෝ කලකින් ම විශාල ගනුදෙනුකරුවන් ප්‍රමාණයක් ආකර්ශණය කර ගැනීමට සමත් විය. නව ගනුදෙනුකරුවන් ගෙන්වා ගැනීම සඳහා ඉතා විශාල ලෙස පොලිය ඉහළ දැමීම එම ආයතන අනුගමනය කළ උපක්‍රමය විය. තම ජීවිකාව සඳහා උපයෝගී කරගත් ගොවිපොළවල් හා දේපළ පවා විකුණා දමා ඇතැම් ජනතාව මෙම ආයෝජනය සිදු කළ අතර රැකියා සඳහා ජනතාව තුළ තිබූ උදාසීනත්වය හේතු කරගෙන ඇතැම් කර්මාන්ත බෙහෙවින් අඩාළ විය.

1996 වසරේ දී එම පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කළ සමාගම්වල මුළු වගකීම් ප්‍රමාණය (ආයෝජකයන්ට ගෙවිය යුතු ව තිබූ මුදල) එ රටේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් හරි අඩක් තරම් සුවිසල් අගයක් ගත්තේ ය. ඉතා ඉක්මනින් ම එම සමාගම්වලට තවදුරටත් ආයෝජකයන්ට පොලිය ගෙවා ගත නො හැකි තත්ත්වයකට පත් වූ විට දරුණු මහජන කැළඹීමක් ඇති වූ අතර එරට සමස්ත දේශපාලනයේ ම කුණාටුවක් ඇති කර රට අරාජික කරවීමට තරම් පිරමිඩාකාර සමාගම්වල බිඳ වැටීමෙන් ඇති වූ බලපෑම බලවත් විය.

රටක ආර්ථිකයේ ප්‍රගමණය උදෙසා යෙදවිය යුතු ඉතුරුම් හා අනෙකුත් සම්පත් මෙම නීති විරෝධී ක්‍රම සඳහා ආයෝජනය කළ විට ආර්ථිකය අඩපණ වීම අනිවාර්ය කරුණකි. 2014 වසරේ දී ඉන්දියාවේ වාර්තා වූ Saradha නම් තහනම් මුදල් ව්‍යාපාරය මීට උදාහරණ වේ. මේ හරහා මූල්‍ය පද්ධතිය පිළිබඳ ව

මහජන විශ්වාසය බිඳ වැටීමෙන් ගෘහස්ත ඉතුරුම්, රන් භාණ්ඩ හා වෙනත් වත්කම් වෙත යොමු වීම නිසා එකී ඉතුරුම් ආර්ථික වර්ධනයට ගලා ඒම ඇතිවී බව වාර්තා වේ. පහසුවෙන් මුදල් ඉපයිය හැකි ආයෝජන විධි ක්‍රම, නිවසේ සිට ම මුදල් ඉපයිය හැකි ආකාර පිළිබඳ ව හෝ වෙනත් ඊට සමාන ප්‍රචාරණ විධික්‍රම මගින් මූල්‍ය නො වීම සඳහා මහජනතාව දැනුවත් විය යුතු ය.

තවත් අතුරු වරදක්: මුදල් විශුද්ධීකරණය

කොතෙක් දැනුවත් කළත් නීති රෙගුලාසි පැනවූවත් ඇතැම් පුද්ගලයන් මූල්‍ය විශුද්ධීකරණය (Money Laundering) හා බදු පැහැර හැරීම වැනි වංචනික අපේක්ෂා නිසා නීති විරෝධී මුදල් ව්‍යාපාර වටා රොක්වන බවට ද නිරීක්ෂණ තිබේ. අපරාධවලින් උපයා ගන්නා නීති විරෝධී මුදල් නීත්‍යානුකූල මූල්‍ය පද්ධතියට මුදා හැරීම සඳහා අනවසර මුදල් ව්‍යාපාර කදිම මාධ්‍යයකි. අපරාධකරුවන්ට සිය මුදල් එසේ පහසුවෙන් පරිහරණය කළ හැකි ආයතන තිබීම හේතුවෙන් චක්‍රාකාර ව සමාජය තුළ තවතවත් අපරාධ වැඩිවීමක් ද සිදු විය හැකි ය. එ මගින් මූල්‍ය පද්ධතිය පමණක් නො ව සමාජීය පරිසරය ද කුට ව්‍යාපාරයන්හි දඩු අඩුවලට ගොදුරු විය හැකි ය.

තමන්ට සපුරා අවබෝධ නො වන නමුත් අන් අයගේ කිරීම හා පෙලඹවීම මත මෙ බඳු මුදල් උගුල්වලට මහජනතාව හසුවීම Irrational Exuberance යන නමින් මනෝවිද්‍යාඥයන් විග්‍රහ කරති. එ බැවින් මෙහි දී අවධාරණය කළ යුතු කරුණ වන්නේ සිය මුදල් වංචනික ආයෝජන හා මූල්‍ය උපක්‍රමයන්ගෙන් ආරක්ෂාකර ගැනුම සඳහා විවක්ෂණශීලී ව ආයෝජන තීරණ ගැනුම පිළිබඳ ව මහජනතාව දැනුවත් විය යුතු බවයි.■

සැමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය:

සහසු සංවර්ධන අභිමතාර්ථවල දෙවැන්න සම්බන්ධයෙන් ලෝකය ලබා ඇති ප්‍රගතිය

විනිසා හේරන්

ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර අධ්‍යක්ෂ

ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව

“දරිද්‍රතාවට මූලික පිළියම මුදල් නො ව දැනුමයි.” මෙම ප්‍රකාශය කරන ලද්දේ නොබෙල් ත්‍යාගලාභී අර්ථශාස්ත්‍රඥ විලියම් ආතර් ලූවිස් (1915-1991) විසිනි. අධ්‍යාපනය, දිළිඳුකම සහ අසමානතාව අඩු කිරීමෙහිලා ඉතාමත් ම බලවත් උපකරණයක් බවත් එය විරස්ථායී ආර්ථික වර්ධනය සඳහා පදනමක් බවත් ලෝක බැංකුව ද අවධාරණය කරයි. රටක දරිද්‍රතාව තුරන් කිරීම සහ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා මානව ප්‍රාග්ධනය දැනුමින් සන්නද්ධ කළ යුතු බව මෙම ප්‍රකාශවලින් පැහැදිලි වේ. මේ නිසා අධ්‍යාපනය මගින් මානව ප්‍රාග්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ ව ලොව සෑම රටක් ම අවධානය යොමු කරයි. අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් දරන වියදම දිගුකාලීන ආයෝජනයක් ලෙස සලකයි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අයත් රටවල් ෫෦ක් විසින් 2015 දී සපුරාගැනීමට එකඟතාවකට එළැඹ ඇති සහසු සංවර්ධන අභිමතාර්ථවල දෙවැන්න අධ්‍යාපනය හා සම්බන්ධ ය. එය “සැමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය” යන්න යි. සැමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් ලෝකය මේ වන විට ලබා ඇති ප්‍රගතිය සහ එහිලා ශ්‍රී ලංකාවේ අත්දැකීම් පිළිබඳ ව මෙම ලිපිය මගින් විමසා බැලීමට අපේක්ෂිත ය. මෙම අභිමතාර්ථය 2015 වසර වන විට සෑම ළමයෙකුට ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කිරීමට අවස්ථාව සැලසීම ඉලක්ක කොට ඇත.

මේ පිළිබඳ ව විමසා බැලීමේ දී දර්ශක තුනක් පදනම් කර ගනී.

1. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රතිශතය
2. පළමු වැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් කරන සිසුන්ගෙන් පස් වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් ප්‍රතිශතය
3. වයස අවුරුදු 15-24 වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතාව

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රතිශතය

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ පසුවන ළමුන්ට එයට ඇති ඉඩ ප්‍රස්තාව නොයෙකුත් කරුණු විසින් සීමා කරනු ලබයි. කුටුම්භවල ආදායම් මට්ටම සහ දරිද්‍රතාව, යුද ගැටුම්, අංගවිකලභාවය සහ වෙනත් රෝගාබාධ, අධ්‍යාපනය සඳහා වන පහසුකම්වල විෂම ව්‍යාප්තිය මෙන් ම අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ව රජයේ ප්‍රතිපත්තිය මෙම කරුණුවලින් කිහිපයකි.

සමස්තයක් වශයෙන් ගත් විට 1990 වසරේ සිට ලොව ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රසාරණයක් දක්නට ලැබේ. එහෙත් මෙම ප්‍රසාරණය ලොව පුරා එක ම ආකාරයෙන් ව්‍යාප්ත ව නැත. 1990 දී සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පාසැල්වලට ඇතුළත් වූ ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 80ක් විය. (1 වැනි සංඛ්‍යා සටහන). එම ප්‍රතිශතය 2000 වන විට සියයට 83ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. 2000න් පසු මෙම වර්ධනය වේගවත් වූ අතර 2007 දී ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පාසැල්වලට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 90ක් විය. එහෙත් 2007න් පසු ප්‍රගතිය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී නැත. 2015 දී ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 91 දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. ඒ අනුව 2015 දී ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ පසුවන ළමුන් සෑම දහ දෙනෙකුගෙන් ම එක් අයෙකු ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පාසල් අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් නො වී සිටිනු ඇත. මෙය ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ සහසු සංවර්ධන අභිමතාර්ථය සපුරාගැනීමට බාධාවකි.

1990 වසරේ සංවර්ධිත රටවල ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 96ක් වූ අතර 2015 වසරේ ද එම ප්‍රතිශතය සියයට 96ක් වනු ඇතැයි ගණන් බලා ඇත.

1 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

කලාපීය වශයෙන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ළමුන් ප්‍රතිශතය 1990, 2000 සහ 2015

කලාපය	1990	2000	2015
උපසහරා අප්‍රිකාව	52	60	80
ලතින් ඇමෙරිකා සහ කැරිබියන්	87	94	94
අග්නිදිග ආසියාව	93	93	94
කොකේසස් සහ මධ්‍යම ආසියාව	*	95	95
දකුණු ආසියාව	75	80	95
බටහිර ආසියාව	84	86	95
ඕෂනියාව	69	*	95
නැගෙනහිර ආසියාව	97	96	97
උතුරු අප්‍රිකාව	80	90	99
සංවර්ධිත රටවල්	96	97	96
සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල්	80	83	91

* දත්ත ලබාගත නො හැක.

මූලාශ්‍රය - The Millennium Development Goals
Report 2015 - United Nations

කෙසේ වෙතත් කලාපීය වශයෙන් විමසා බලන විට උපසහරා අප්‍රිකාව හැර අනෙකුත් සියලු කලාප ඉලක්කයට ආසන්න ව සිටී. උතුරු අප්‍රිකා සහ නැගෙනහිර ආසියා කලාප ඉලක්කය කරා ළඟා වීමට ඉතාමත් ම ආසන්න ය. සාපේක්ෂ ව උපසහරා අප්‍රිකාවෙහි පසුබෑමට හේතු වී ඇත්තේ එම කලාපය මුහුණ දී ඇති අභියෝග ය. වේගවත් ජනගහන වර්ධනය ඒ අතරින් ප්‍රධාන ය. වර්තමානයේ උපසහරා අප්‍රිකානු කලාපයේ ජනගහනය මිලියන 800ක් පමණ වේ. 1990-2015 කලාපයේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ ජනගහනය සියයට 86කින් වර්ධනය වී ඇත. එ මෙන් ම උග්‍ර දරිද්‍රතාව, අවි ගැටුම් සහ වෙනත් හදිසි ආපදා ද කලාපය මුහුණ දී ඇති අභියෝග ය. එහෙත් සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා කලාප සියල්ල අතරින් වේගවත් ම වර්ධනය පෙන්නුම් කරන්නේ ද උපසහරා අප්‍රිකාව ය. එම කලාපයේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය 1990 සිට 2000 දක්වා සියයට 8කින් සහ 2000-2015 සියයට 20කින් ඉහළ ගොස් තිබේ. 1990 සිට 2012 දක්වා කලාපයේ ප්‍රාථමික

අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ළමුන් සංඛ්‍යාව මිලියන 62 සිට මිලියන 149ක් දක්වා දෙගුණයකටත් වඩා වැඩි වී ඇත.

1990 සිට ලොව පුරා පාසල් අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් නො වූ ළමුන් සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇතත් එය 2015 සහස්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ සපුරා ගැනීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නො වේ. 2000 වසරේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ පසු වූ ළමුන් මිලියන 100ක් පාසල්වලට ඇතුළත් ව නැත. වර්තමානයේ මෙම සංඛ්‍යාව මිලියන 57ක් වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙම ළමුන් සංඛ්‍යාවෙන් මිලියන 33ක් පමණ උපසහරා අප්‍රිකානු කලාපයට අයත් අතර අඩකටත් වඩා එනම් සියයට 55ක් පමණ ගැහැණු ළමුන් ය.

2012 ඇස්තමේන්තු අනුව ලොව පුරා පාසල් නො යන ළමුන්ගෙන් සියයට 43ක ප්‍රතිශතයක් කිසිදා පාසැල් ගොස් නොමැත. කෙසේ වෙතත් කලාපීය වශයෙන් විෂමතා දක්නට ලැබේ. දකුණු ආසියාවේ පාසැල් නොයන ළමුන්ගෙන් සියයට 57ක් කිසිදු දිනයක පාසැල් නො යයි. උපසහරා අප්‍රිකාවේ මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 50කි. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් ස්ත්‍රී පුරුෂ වශයෙන් ද විෂමතා පවතී. (2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන)

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ගැහැණු ළමුන් පාසල්වලට ඇතුළත් වීමේ පහළ ම ප්‍රතිශතය වාර්තා වන්නේ උපසහරා අප්‍රිකාවෙනි. එහෙත් 2000 සිට 2015 දක්වා මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 21කින් ඉහළ යනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 2000 සිට 2015 දක්වා සියයට 23 ක් වූ ගැහැණු ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පාසල්වලට ඇතුළත් වීමේ ඉහළ ම වර්ධනය අනුපාතය වාර්තා වී ඇත්තේ දකුණු ආසියා කලාපයෙනි. ලොව පාසල් නො යන ගැහැණු ළමුන්ගෙන් අඩක්, එ නම් සියයට 48ක් පමණ කිසිදු දිනයක පාසැල් නො යයි. පිරිමි ළමුන් සම්බන්ධ ව මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 37කි. සාපේක්ෂ ව ගත් විට පිරිමි ළමුන් කලින් පාසල් හැර යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පවතී.

එක් එක් රටවල පවත්නා යුද ගැටුම් හා කැරලි කෝලාහල ආදිය ද ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ළමුන් පාසල්වලට ඇතුළත් වීම කෙරෙහි අහිතකර ආකාරයෙන් බලපා ඇත. 1999 වසරේ ගැටුම් සහිත රටවල පාසල් නො යන ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 30 ක් වූ අතර 2012 දී එම ප්‍රතිශතය සියයට 36ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. උතුරු අප්‍රිකාවේ මෙම ප්‍රතිශතය

2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

පිරිමි සහ ගැහැණු ළමුන් වශයෙන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ අනුපාතය (සියයට) 1991, 2000 සහ 2015

කලාපය	1991		2000		2015	
	පිරිමි	ගැහැණු	පිරිමි	ගැහැණු	පිරිමි	ගැහැණු
උපසහරා අප්‍රිකාව	58	48	64	56	82	77
ලතින් ඇමෙරිකා සහ කැරිබියන්	*	*	95	93	93	94
අග්නිදිග ආසියාව	95	92	93	92	93	95
කොකේසස් සහ මධ්‍යම ආසියාව	*	*	95	95	95	94
දකුණු ආසියාව	85	65	87	73	94	96
බටහිර ආසියාව	88	79	91	81	97	93
ඕෂනියාව	73	64	-	-	96	95
නැගෙනහිර ආසියාව	98	93	96	96	97	97
උතුරු අප්‍රිකාව	88	73	92	86	100	99
සංවර්ධිත රටවල්	96	96	97	97	96	96
සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල්	85	74	87	80	91	91
ලෝකය	87	77	88	82	92	91

* දත්ත ලබාගත නොහැක

මූලාශ්‍රය - United Nations

අදාළ වර්ෂ සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 28 සහ 49ක් වූ අතර ආසියාවේ සියයට 21 සහ 42ක් විය. බටහිර ආසියානු කලාපය සමස්තයක් වශයෙන් ගත්විට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ව ප්‍රගතියක් දැකිය හැකි වුවත් ගැටුම් සහිත සිරියාව පිළිබඳ ව විමසා බලන විට දක්නට ලැබෙන්නේ ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ ස්වරූපයකි. එනම් සිරියාවේ පැන නැගී ඇති ගැටුම් ඉතාමත් ම අහිතකර ලෙස ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි විශාල වශයෙන් බලපා ඇත. සිරියානු අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ දත්ත අනුව 2013 වසරේ අවසන පළමු වැනි ශ්‍රේණියේ සිට දොළොස් වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා ළමුන් පාසල්වලට ඇතුළත් වීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 34කින් පහළ වැටී ඇත. ලෙබනනයේ සිරියානු සරණාගත ළමුන් අතර ප්‍රාථමික හා පහළ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ (අවුරුදු 6 සිට 14 දක්වා) පසුවන ළමුන් පාසල්වලට ඇතුළත් වීමේ අනුපාතය සියයට 12ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

ළමුන්ගේ පාසල් අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් කුටුම්භවල ආදායම ද වැදගත් සාධකයක් වීමට බොහෝදුරට

ඉඩ ඇත. උදාහරණ වශයෙන් 2008 සිට 2012 දක්වා සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල් 63ක සමීක්ෂණ දත්තවලට අනුව දිළිඳු පවුල්වල ළමුන් පාසල්වලට ඇතුළත් නො වීම ධනවත් පවුල්වල ළමුන් පාසල්වලට ඇතුළත් නො වීම මෙන් සිව් ගුණයක් පමණ වේ. විශේෂයෙන් ම ආදායම අනුව දිළිඳු ම සියයට 20 ක් වූ ජනගහන කාණ්ඩයේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ ළමුන්ගෙන් සියයට 21.9ක් පාසල් නො යන අතර ධනවත් ම සියයට 20 ජන කාණ්ඩයේ මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 5.5කි.

එ මෙන් ම 2008 සිට 2012 දක්වා දත්ත අනුව එම රටවල ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් ග්‍රාමීය හා නාගරික වශයෙන් ද විෂමතා පවතින බව දක්නට ලැබේ. නාගරික ප්‍රදේශවල පාසල් නො යෑමේ ප්‍රතිශතය සියයට 8ක් වන අතර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල එ කී ප්‍රතිශතය සියයට 16කි. එනම් නාගරික ප්‍රදේශවල මෙන් දෙ ගුණයකි. කෙසේ වෙතත් සමහර රටවල් සම්බන්ධයෙන් සුහදායී තත්ත්වයක් ද දක්නට ලැබේ. උදාහරණ වශයෙන් 2001 වසරේ කොංගෝවේ ග්‍රාමීය දිළිඳු කුටුම්භවල පාසල්වලට ඇතුළු වූ ගැහැණු ළමුන්ගේ

අනුපාතය සෑම ගැහැණු ළමුන් දස දෙනෙකුගෙන් ම සිව් දෙනෙකි. නමුත් 2013 දී එම අනුපාතය ගැහැණු ළමුන් දස දෙනෙකුගෙන් හත් දෙනෙකි.

විකලාංගභාවය ද අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශ වීමට බාධකයක් ව තිබේ. රෝගී සහ අංග විකල ළමුන් සඳහා විශේෂිත අධ්‍යාපන රටාවක් ඇති කළ යුතු වුවත් සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා බොහෝ රටවල් මේ පිළිබඳ සැලකිය යුතු අවධානයක් යොමු කොට නැත.

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයසේ පසුවන ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීම සම්බන්ධයෙන් දිගු කලක සිට ශ්‍රී ලංකාවේ සුබදායී ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. මෙම ප්‍රගතියට බලපෑ හේතු රැසක් ඇතත් නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සහ වයස අවුරුදු 5 සිට 14 ළමුන් සඳහා අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය ඒ අතර ප්‍රධාන තැනක් ගනී. 1990 ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ළමුන් ප්‍රතිශතය සියයට 88ක් විය. 2012 සිට 2013 දක්වා එම ප්‍රතිශතය සියයට 99.7ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. මෙම තත්ත්වය 2015 දී සහස්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථවල දෙවැනි අභිමතාර්ථය සපුරා ගැනීමට මනා ප්‍රවේශයකි.

එහෙත් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් ලබා ඇති මෙම ප්‍රගතිය දිවයින පුරා එක ම ආකාරයෙන් ව්‍යාප්ත ව නැත. ආංශික වශයෙන් එහි විෂමතා පවතී (3 වැනි සංඛ්‍යා සටහන).

3 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

අංශ වශයෙන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ප්‍රතිශතය 2006-2007 සහ 2012-2013

	2006-2007	2012-2013
ශ්‍රී ලංකාව	97.5	99.6
නාගරික	98.0	99.6
ග්‍රාමීය	97.5	99.8
වතු	94.8	99.0

මූලාශ්‍රය: Millennium Development Goals Country Report 2014

2006 සිට 2007 දක්වා ග්‍රාමීය සහ නාගරික අංශවල ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ අනුපාතය සියයට 98 ක් පමණ වුවත් වතු අංශයේ එම ප්‍රතිශතය සියයට 95කට වඩා අඩු මට්ටමක රඳා පැවතිනි. එහෙත්

එම ප්‍රතිශතය සියයට 4.2කින් ඉහළ යමින් 2012 සිට 2013 දක්වා වතු අංශයේ ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 99ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. එම කාලපරිච්ඡේදවල නාගරික අංශයේ ප්‍රතිශතය සියයට 1.6කින් ද ග්‍රාමීය අංශයේ ප්‍රතිශතය සියයට 2.3කින් ද ඉහළ ගොස් ඇත.

1996 සහ 2012 සිට 2013 දක්වා අතර ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම පාහේ ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශ්වය ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමේ අනුපාතයේ ඉහළ වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ. එම අනුපාතය දිස්ත්‍රික්ක බහුතරයක සියයට 99 සිට 100 දක්වා ඉහළ නැග ඇත. 1995 වසරේ පුරුෂ පාර්ශ්වය සම්බන්ධ ව එම අනුපාතය සියයට 95.6ක් වූ අතර 2012 සිට 2013 දක්වා එම අනුපාතය සියයට 99.7ක් දක්වා ඉහළ නැග ඇත. ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධ ව මෙම අනුපාතය එම කාල පරිච්ඡේදයේ දී සියයට 97.1 සිට 99.8 දක්වා ඉහළ නැග තිබේ. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2012 සිට 2013 දක්වා කුටුම්භ ආදායම් වියදම් සමීක්ෂණය අනුව මාතලේ, නුවරඑළිය, ගාල්ල, හම්බන්තොට, යාපනය, මන්නාරම, වවුනියාව, මුලතිව්, කිලිනොච්චි, අම්පාර, ත්‍රිකුණාමලය, කුරුණෑගල, පුත්තලම, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, බදුල්ල හා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කවල 2012 සිට 2013 දක්වා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ගැහැණු ළමුන්ගේ සහ පිරිමි ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 100ක් වී ඇත. ගම්පහ සහ කළුතර දිස්ත්‍රික්කවල ගැහැණු ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 100ක් වන අතර පිරිමි ළමුන් සම්බන්ධ ව එම ප්‍රතිශතය පිළිවෙළින් 99.6ක් සහ 99.2ක් විය. 2012 සිට 2013 දක්වා පිරිමි ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත්වීමේ අඩු ම ප්‍රතිශතය වූ සියයට 98.4 වාර්තා වී ඇත්තේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙනි. ගැහැණු ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමේ අඩු ම ප්‍රතිශතය වූ සියයට 98.3 වාර්තා වී ඇත්තේ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයෙනි.

පළමු වැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් කරන සිසුන්ගෙන් පස් වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් ප්‍රතිශතය

සංවර්ධන වෙමින් පවත්නා රටවල ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පාසල්වලට ඇතුළත් වූ ළමුන් රැසක් එය සම්පූර්ණ නො කරයි. 2000 වසරෙහි ලොව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ඇතුළත් වූ ළමුන්ගෙන් 5 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කර ඇති

ප්‍රතිශතය සියයට 75කි. 2015 දී ද එම ප්‍රතිශතය වෙනස් නො වන බව ඇස්තමේන්තු අනුව පෙනී යයි. 2010 සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල 1 වැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වූ ළමුන්ගෙන් 5 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා පැමිණි ළමුන් ප්‍රතිශතය සියයට 73ක් වූ අතර 2015 දී එම ප්‍රතිශතය ද වෙනස් නො වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කොට ඇත. උප සහරා අප්‍රිකානු කලාපයෙහි 2000 වසරේ 5 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා පැමිණි සිසුන් ප්‍රතිශතය සියයට 61ක් විය. ඇස්තමේන්තු කර ඇති පරිදි 2015 දී එම ප්‍රතිශතය සියයට 59ක් දක්වා පහළ වැටෙනු ඇත. මේ සම්බන්ධ ව ඉහළ ම ප්‍රතිශතය වාර්තාවන්නේ නැගෙනහිර ආසියාවෙනි. එහි 1 වැනි ශ්‍රේණියේ සිට 5 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලැබුවන්ගේ ප්‍රතිශතය 2000 සිට 2015 දක්වා සියයට 93 සිට 98 දක්වා ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගොස් තිබේ. උතුරු අප්‍රිකානු කලාපය ද කැපී පෙනෙන ප්‍රගතියක් පෙන්නුම් කරයි. එහි ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා පාසල්වලට ඇතුළත් වූ ළමුන්ගෙන් පස්වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කරන ලද ප්‍රතිශතය 2000 සිට 2015 දක්වා සියයට 91 සිට 96ක් දක්වා ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර තිබේ. පිරිමි ළමුන් සම්බන්ධ ව මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 97ක් වන අතර ගැහැණු ළමුන් සම්බන්ධ ව සියයට 96කි.

ආදායම් මට්ටම අනුව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කිරීමෙහි විෂමතා දක්නට ලැබේ. උදාහරණ වශයෙන් වසර 2007 සිට 2013 දක්වා සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල් 73ක සමීක්ෂණ දත්තවලට අනුව ධනවත් කුටුම්භවල ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ නො කරන ළමුන් සංඛ්‍යාවට වඩා පස් ගුණයක් දිළිඳු කුටුම්භවල ළමුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ නො කරයි. විශේෂයෙන් ම දිළිඳු ම සියයට 20 ජන කාණ්ඩයේ ළමුන් සියයට 34.4ක් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ නො කරයි. ධනවත් ම සියයට 20 ජන කාණ්ඩයේ මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 6.5කි.

වසර 2012 සිට 2013 දක්වා කුටුම්භ ආදායම් වියදම් සමීක්ෂණ දත්ත අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ පළමුවැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් කරන ලද සිසුන්ගෙන් පස්වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා පැමිණි සිසුන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 100ක් වී ඇත. මොණරාගල හැර සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම අවුරුදු 6 සිට 10 දක්වා අතර වයසේ පසුවන ළමුන් සියයට 98ට වඩා පාසැල් යයි. මොණරාගල එම ප්‍රතිශතය සියයට

97.8කි. මන්නාරම, මුලතිව්, ත්‍රිකුණාමල, කුරුණෑගල, බදුලු සහ කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කවල පළමුවැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් කරන ලද සිසුන්ගෙන් පස්වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලබා ඇති සිසුන් ප්‍රතිශතය (අවුරුදු 6-10 අතර) සියයට 100ක් ව ඇත. ගම්පහ, කළුතර, මාතලේ, නුවරඑළිය, යාපනය, වවුනියාව, කිලිනොච්චි, අම්පාර, පුත්තලම, අනුරාධපුර සහ පොළොන්නරු දිස්ත්‍රික්කවල එම ප්‍රතිශතය සියයට 99 ඉක්මවා ඇත. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිශතය සියයට 99කි.

අවුරුදු 15-24 අතර වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතාව

1990 ගණන්වල සිට ලොව තරුණ සහ වැඩිහිටි සාක්ෂරතාව සෙමින් නමුත් අඛණ්ඩ ව ඉහළ ගොස් ඇත. එ මෙන් ම ස්ත්‍රී සහ පුරුෂ පරතරය පටු වී ඇත. 1990 දී ලොව වයස අවුරුදු 15-24 අතර තරුණ ජනගහනයේ සාක්ෂරතාව සියයට 83ක් වූ අතර 2010 දී එම ප්‍රතිශතය සියයට 89ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීම ඉහළ යෑම මෙම ප්‍රගතියට හේතුවයි. ඇස්තමේන්තු කර ඇති පරිදි 2015 අවසන් වන විට තරුණ ජනගහනයෙන් සියයට 91ක් අකුරු ලිවීමට සහ කියැවීමට හැකි අය වනු ඇත. මෙයින් තරුණ පිරිමි පාර්ශ්වයේ සාක්ෂරතා අනුපාතය සියයට 93ක් සහ තරුණ ස්ත්‍රී පාර්ශ්වයේ සාක්ෂරතා අනුපාතය සියයට 90ක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එහෙත් 2015 දී තරුණ ජනගහනයෙන් මිලියන 103ක් තවදුරටත් සාක්ෂරතාවෙන් යුත් නො වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. එය 2010ට වඩා මිලියන 22ක අඩුවීමකි. තරුණ සාක්ෂරතාව සම්බන්ධයෙන් උතුරු අප්‍රිකාව සහ දකුණු ආසියාව විශාල වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. 2010 වසරේ උතුරු අප්‍රිකාවේ තරුණ සාක්ෂරතා අනුපාතය සියයට 80ක් වූ අතර 2015 දී එය සියයට 91ක් වනු ඇතැයි ගණන් බලා ඇත. එමෙන් ම 2000 වසරේ දකුණු ආසියාවේ තරුණ සාක්ෂරතාව සියයට 74ක් වූ අතර 2015 දී එය සියයට 87ක් වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කොට ඇත. 2000 වසරේ තරුණ වයස් කාණ්ඩයේ සියයට 99ක් වූ ඉහළ ම සාක්ෂරතා අනුපාතය වාර්තා වී ඇත්තේ නැගෙනහිර ආසියා සහ කොකේසස් සහ මධ්‍යම ආසියා කලාපවලිනි. පුරෝකථන අනුව 2015 වසරේ එම කලාප දෙකෙහි තරුණ වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතා අනුපාත පිළිවෙළින් සියයට 99.7ක් සහ 99.9ක් වනු ඇත. පසුගිය දසක දෙකෙහි උපසහරා අප්‍රිකාවේ තරුණ සාක්ෂරතාවේ කැපී පෙනෙන ප්‍රගතියක් වාර්තා

වේ. 2000 වසරේ එම කලාපයේ තරුණ ජනගහනයේ සාක්ෂරතාව සියයට 69ක් වූ අතර එය 2015 දී සියයට 74ක් වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ වෙතත් අනෙකුත් කලාපවලට වඩා මෙම කලාපයේ තරුණ ස්ත්‍රී සහ පුරුෂ ජනගහනයෙන් සාක්ෂරතාව ඇත්තේ ඉතාමත් සුළු කොටසකට ය. ඇස්තමේන්තු අනුව 2015 වසරෙහි මෙම කලාපයේ තරුණ පිරිමි ජනගහනයේ සාක්ෂරතාව සියයට 80ක් ද තරුණ ස්ත්‍රී ජනගහනයේ සාක්ෂරතාව සියයට 70ක් ද වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය තුළ පස් වැනි ශ්‍රේණියෙන් පසු තත්ත්වය පිළිබඳ ව විමසා බැලීමේ දී වසර 2012 සිට 2013 දක්වා කුටුම්භ ආදායම් වියදම් සමීක්ෂණ දත්ත විශ්ලේෂණවලට අනුව මධ්‍යම ප්‍රජාව හැර සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශ වූ ළමුන්ගෙන් වයස අවුරුදු 11-14 වයසේ ළමුන් සියයට 96ක් තවදුරටත් පාසල් අධ්‍යාපනය ලබන බව පෙනී යයි. මධ්‍යම ප්‍රජාව දිස්ත්‍රික්කයේ එම ප්‍රතිශතය සියයට 95.3කි. මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිශතය සියයට 100කි. මහනුවර, මාතලේ, කුරුණෑගල, පුත්තලම, බදුල්ල හා මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කවල එම ප්‍රතිශතය සියයට 99 ඉක්මවා ඇත. යාපනය දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිශතය සියයට 99 කි.

කෙසේ වෙතත් සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල අවුරුදු 14ට පසු වයසේ පසුවන ළමුන්ගේ පාසැල් පැමිණීම අඩු වන බව දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාව සමස්තයක් ලෙස ගත් විට අවුරුදු 15-16 අතර වයස්වල ළමුන් පාසල්වලට පැමිණීම සියයට 86ක් පමණ වේ. සියයට 14ක් පමණ ළමුන් අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ සම්පූර්ණ නො කරන බව එයින් පෙනී යයි. මේ පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කළ යුතු ව ඇත. අවුරුදු 15-16 වයස් කාණ්ඩයේ ළමුන් පාසල්වලට පැමිණීමේ ඉහළ ම ප්‍රතිශතය වූ සියයට 93.8 වාර්තා වී ඇත්තේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයෙනි. පහළ ම ප්‍රතිශතය වූ සියයට 76.6 වාර්තා වී ඇත්තේ මධ්‍යම ප්‍රජාව දිස්ත්‍රික්කයෙනි. මධ්‍යම ප්‍රජාව හැර සෑම දිස්ත්‍රික්කවල මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 79-93.8 අතර පවතී. ගම්පහ, යාපනය හා මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කවල එම ප්‍රතිශතය සියයට 90 ඉක්මවා ඇති අතර මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිශතය සියයට 90 කි.

අවුරුදු 16ට වඩා වැඩි ළමුන් පාසැල්වලට පැමිණීමේ සැලකිය යුතු පහළ වැටීමක් දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාව

සමස්තයක් ලෙස ගත් විට අවුරුදු 17-18 අතර වයසේ පසුවන ළමුන්ගෙන් පාසල් අධ්‍යාපනය ලබන්නේ සියයට 60ක් පමණි. මෙහි ලා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් විෂමතා දක්නට ලැබේ. මධ්‍යම ප්‍රජාව දිස්ත්‍රික්කයේ මෙම ප්‍රතිශතය සියයට 38කි. සියලු ම දිස්ත්‍රික්ක අතරින් පහළම අගය වාර්තා කර ඇත්තේ එයයි. පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ එම ප්‍රතිශතය සියයට 38.5කි. සියයට 75.7ක් වූ ඉහළ ම ප්‍රතිශතය වාර්තා වී ඇත්තේ කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙනි. කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ එම ප්‍රතිශතය සියයට 72.3කි. කොළඹ, මහනුවර, නුවරඑළිය, ගාල්ල, මාතලේ, හම්බන්තොට, යාපනය, ත්‍රිකුණාමලය හා බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කවල එම ප්‍රතිශතය සියයට 60.8 - 67.8 අතර පවතී. වයස අවුරුදු 15-16 වයස් කාණ්ඩය දක්වා පාසල්වලට ඇතුළත් වීම සම්බන්ධයෙන් ඉතාමත් ම යහපත් ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබුණු මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කයෙහි වයස අවුරුදු 17-18 වයස් කාණ්ඩයේ ළමුන් පාසල්වලට පැමිණීමේ ප්‍රතිශතය සියයට 47.5ක් දක්වා පහළට වැටී ඇත.

අවුරුදු 14 න් පසු පිරිමි ළමුන් පාසල් අධ්‍යාපනය ලැබීම එම වයස් කාණ්ඩයේ ගැහැණු ළමුන් පාසැල් අධ්‍යාපනය ලැබීමේ ප්‍රතිශතයට වඩා සාපේක්ෂ ව අඩු මට්ටමක පවතී. වසර 2012 සිට 2013 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ අවුරුදු 15-16 අතර වයස් කාණ්ඩයේ පිරිමි ළමුන්ගෙන් පාසල් අධ්‍යාපනයේ නියැලුණු ප්‍රතිශතය සියයට 85.5ක් වූ අතර එම වයස් කාණ්ඩයේ පාසැල් අධ්‍යාපනයේ නියැලී ගැහැණු ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 86.7ක් විය. මෙම තත්ත්වය ග්‍රාමීය හා වතු අංශයේ කැපී පෙනේ. එම කාලපරිච්ඡේදයේ වතු අංශයේ අවුරුදු 15-16 අතර වයස් කාණ්ඩයේ පිරිමි ළමුන්ගෙන් පාසැල් අධ්‍යාපනයේ නියැලී ප්‍රතිශතය සියයට 68.6 වන විට ගැහැණු ළමුන් සම්බන්ධ ව එම ප්‍රතිශතය සියයට 77.5ක් විය. වතු අංශයේ අවුරුදු 17-18 අතර පිරිමි ළමුන් ගෙන් පාසැල් අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් ව ඇත්තේ සියයට 35.4ක් පමණි. ගැහැණු ළමුන් සම්බන්ධ ව එම ප්‍රතිශතය සියයට 48කි.

අවුරුදු 15-24 අතර තරුණ වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතාව සම්බන්ධ ව ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබා ඇත. වසර 2006 සිට 2007 දක්වා එම වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතා අනුපාතය සියයට 95.8ක් වූ අතර 2012 දී එම ප්‍රතිශතය සියයට 97.8ක් ව ඇත. එම කාලපරිච්ඡේදයේ නාගරික අංශයේ අවුරුදු 15-24 වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතාව සියයට 95.7

සිට 98.5 දක්වා සියයට 2.8කින් ඉහළ ගොස් ඇත. ග්‍රාමීය අංශයේ සියයට 96.6 සිට 97.9ක් දක්වා සියයට 1.3කින් ද වතු අංශයේ සියයට 83.9 සිට 91.1ක් දක්වා සියයට 7.2කින් ද ඉහළ ගොස් ඇත. නමුත් අනෙකුත් අංශ දෙක හා සාපේක්ෂ ව වතු අංශය සාක්ෂරතාව සම්බන්ධ ව තවදුරටත් පසුපසින් සිටී. එහෙත් වසර 2006 සිට 2007 දක්වා කාලයේ දී සියයට 12ක් වූ නාගරික හා වතු අංශයේ පරතරය 2012 වසරේ දී සියයට 7.4 දක්වා පටු වී ඇත. 2001 සහ 2012 සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල තරුණ සාක්ෂරතාව ඉහළ නැග ඇත. විශේෂයෙන් ම නුවරඑළිය, අම්පාර සහ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කවල සියයට 36ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. සියයට 94.4ක් වූ පහළ ම ප්‍රතිශතය වාර්තා වී ඇත්තේ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයෙනි. මුලතිව් දිස්ත්‍රික්කයේ එම ප්‍රතිශතය සියයට 96 කි.

2012 වසරේ වයස අවුරුදු 15-24 වයස් කාණ්ඩයේ පුරුෂ පාර්ශ්වයේ සාක්ෂරතා අනුපාතය සියයට 97.3ක් වූ අතර ස්ත්‍රීන් සම්බන්ධ ව එම ප්‍රතිශතය සියයට 98.2ක් විය. මහනුවර හැර සෙසු සියලු ම දිස්ත්‍රික්කවල අවුරුදු 15-24 වයස් කාණ්ඩයේ ස්ත්‍රීන්ගේ සාක්ෂරතාව පිරිමි සාක්ෂරතාවට වඩා ඉහළ අගයක් ගනී. 2001 සිට 2012 දක්වා නුවරඑළිය සහ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කවල ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයේ ම සාක්ෂරතාව සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී ඇත. ගාල්ල සහ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල සියයට 0.3කින් පුරුෂ පාර්ශ්වයේ සාක්ෂරතාව පහළ වැටී ඇත.

මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාව සහසු සංවර්ධන අභිමතාර්ථවල දෙවැනි අභිමතාර්ථය සපුරා ගැනීමට නිසි මාවතට ප්‍රවේශ වී සිටින බව පැහැදිලි වේ. මෙය ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ඇතුළත් වීම, පළමුවැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වන සිසුන් 5 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කිරීම සහ තරුණ ජනගහනයේ සාක්ෂරතාව ඉහළ අගයක් ගැනීම වැනි කරුණුවලින් තහවුරු වේ (4 වැනි සංඛ්‍යා සටහන). ඒ හැරුණු විට වයස අවුරුදු 14 දක්වා පාසල් පැමිණීමේ ප්‍රතිශතය ඉහළ අගයක් ගැනීම, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන අවස්ථා සහ භාවිතය සම්බන්ධයෙන් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාව ශ්‍රී ලංකාව ලබා ඇති ජයග්‍රහණයන් ය. වර්තමාන ප්‍රවණතා අනුව ශ්‍රී ලංකාව සැමට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහසු සංවර්ධන අභිමතාර්ථය 2015 දී සපුරා ගනු ඇත.

එහෙත් ශ්‍රී ලංකාව විසින් තවදුරටත් ජයගත යුතු ව ඇති අභියෝග රැසක් ද ඇත. එක් එක් ප්‍රදේශවල පාසල්වල පවත්නා භෞතික සහ මානව සම්පත්වල පවත්නා විෂම ව්‍යාප්තිය මේ අතරින් ප්‍රධාන ය. විශේෂයෙන් ම විද්‍යාව, ගණිතය, තාක්ෂණය සහ ඉංග්‍රීසි හා වෙනත් විදේශ භාෂා ඉගෙනීමට ඇති පහසුකම් මෙයට උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැකි ය. මේ නිසා අඩු පහසුකම් සහිත ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පාසල් රැසක් වැසී යෑමේ අවදානමක් දක්නට ලැබේ. පළමු වැනි ශ්‍රේණියට ළමුන් ඇතුළත් කර ගැනීමේ දී ඒ සඳහා එක් අයදුම් පතක් හෝ නො ලැබෙන පාසල් ද තිබේ. එමෙන් ම ඇතැම් පාසල්වල සිසුන් සංඛ්‍යාව 10-15 පමණ හෝ

4 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

දෙවැනි සහස්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය

දර්ශකය	1990-1991	1996	2002-2003	2006-2007	2012-2013	2015 ඉලක්කය	දැනට ලබා ඇති තත්ත්වය
ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වූ ප්‍රතිශතය	88. 0	95.7	96.3	97.5	99.7	100	ඉලක්කයට ළඟා වී ඇත
1 වැනි ශ්‍රේණියට ඇතුළත් කරන ලද සිසුන්ගෙන් 5 වැනි ශ්‍රේණිය දක්වා පැමිණි සිසුන් ප්‍රතිශතය	64.1		95.6	99.6	100	100	ඉලක්කයට ළඟා වී ඇත
අවුරුදු 15 සිට 24 දක්වා වයස් කාණ්ඩයේ සාක්ෂරතා අනුපාතය		92.7	95.6	95.8	පුරුෂ 97.2 ස්ත්‍රී 98.2 සියලු 97.8	100	ඉලක්කයට ආසන්න ය

ඊටත් වඩා අඩු සංඛ්‍යාවකට සීමාවන අවස්ථා ද වාර්තා වෙයි. එයට පරස්පර ව නාගරික, පහසුකම් සහිත සහ ජනප්‍රිය පාසැල්වලට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ළමුන් ඇතුළත් කිරීමේ දැඩි තරගයක් පවතී. මෙයට විසඳුම් ලෙස ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පාසැල්වල භෞතික සම්පත් වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු ය. එ මෙන් ම ප්‍රධාන නගර කේන්ද්‍ර කොට ගෙන රාශිගත වී සිටින පුහුණු ගුරුවරුන්ගේ ශක්‍යතාවන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පාසැල්වලට ද ලබා දීමට පියවර ගත යුතු ය.■

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

1. ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රමබල සමීක්ෂණ වාර්ෂික වාර්තාව - 2012 (පළාත් සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් දත්ත) ජනලේඛන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය
2. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා විමසුම 2009/2010 ගෘහ ඒකක ආදායම් වියදම් සමීක්ෂණය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනය - ජනලේඛන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය
3. <http://data.worldbank.org/topic/education>
4. <http://www.statistics.gov.lk/>
5. Millennium Development Goals Country Report 2014 - United Nations Sri Lanka
6. Sir Arthur Lewis - A Biography -Paul Mosley, Barbara Ingham
7. The Millennium Development Goals Report 2014 - United Nations
8. The Millennium Development Goals Report 2015 - United Nations

ආර්ථික වර්ධනය හා රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය

අමාලි ප්‍රියශාන්ති

ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර අධ්‍යක්ෂ
සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත සේවා නියුක්තියෙන් සියයට 15ක් රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ත ව සිටී (2014, කාර්තුමය ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණය, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව). ජාත්‍යන්තර ශ්‍රම ආයතනය දක්වන ප්‍රකාර ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ 1993 ජාතික ගිණුම් ක්‍රමවේදය අනුව රාජ්‍ය අංශය යනු මධ්‍යම රජයත්, සියලු ම ප්‍රාදේශීය හා පළාත් පාලන ආයතනත් එම ආයතනවලට අයත් සමාජ ආරක්ෂණ අරමුදල් හා රජයේ ඒකකයන් මගින් පාලනය වන වෙළෙඳපොළ හා ලාභ අරමුණු කර නො ගත් ආයතනයන් ය. ඒ අනුව, අප රටේ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය යන්නට මධ්‍යම රජය, පළාත් සභා, පළාත් පාලන ආයතන හා රජයට අයත් ව්‍යාපාර ආයතනවල සේවය කරන සියලු ම සේවා නියුක්තිකයන් අයත් වේ. මෙම සේවා නියුක්තිකයන් ආරක්ෂක සේවය ද ඇතුළත් ව කර්මාන්ත හා සේවා යන අංශ ද්විත්වයේ ම ආර්ථික කාර්යයන්හි නියැලී සිටින අතර එමගින් රටේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (ද.දේ.නි.) සඳහා තම දායකත්වය සපයයි. ඒ අනුව, රටේ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය සේවයේ දායකත්වය ප්‍රමාණවත් ද යන්න විමසා බැලීම මෙම ලිපියේ අරමුණයි.

රාජ්‍ය සේවා නියුක්තියේ මට්ටමවල හා එහි උපනතීන්ගේ කාලීන තත්ත්වයන් විශ්ලේෂණය කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ වාර්ෂික සමීක්ෂණයක් පවත්වනු ලබයි. එම සමීක්ෂණය මගින්, අප රටේ පවතින සියලු ම රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනවල සේවා නියුක්තිය ආවරණය කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, 2014 වසරේ රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ වාර්ෂික සමීක්ෂණය සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ ආයතන 498කින් හා අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ ආයතන 294කින් තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී.

පහත 1 වගුව අනුව, සමස්ත රාජ්‍ය සේවා නියුක්තියෙන් සියයට 80 ක් පමණ අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, පළාත් සභා, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවලට අනුයුක්ත ව සේවය කරන අතර ඉතිරි සියයට 20 අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ ආයතනවලට අනුයුක්ත ව සිටී. එනම් ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන, රාජ්‍ය සංස්ථා යනාදියෙහි ය. පසුගිය වසරවල රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය දෙස බැලූ විට, සාමාන්‍යයෙන් සියයට එකක් තුනක් අතර ප්‍රමාණයකින් වාර්ෂික ව රාජ්‍ය සේවකයින් වැඩි වී ඇති බව අපට දැක ගත හැකි වේ. ඇතැම්

1 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

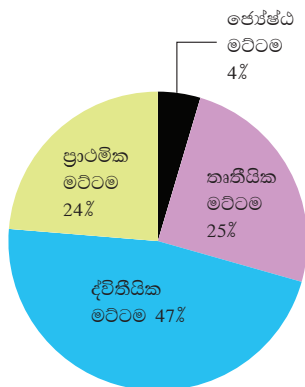
රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය (2010-2014)

	2010	2011	2012	2013	2014	% වෙනස 2013/2014
රාජ්‍ය අංශය	969,574	980,589	993,912	1,033,850	1,068,773	3.4
අර්ධ රාජ්‍ය අංශය	250,017	249,199	254,728	255,301	261,683	2.5
සමස්ත රාජ්‍ය අංශය	1,219,591	1,229,788	1,248,640	1,289,151	1,330,456	3.2

මූලාශ්‍රය: රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ වාර්ෂික සමීක්ෂණය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වර්ෂවල දී රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ වර්ධනය මෙම සාමාන්‍යය ඉක්මවා ගොස් ඇත. උදාහරණයක් ලෙස උපාධිධාරී පත්වීම් විශාල ප්‍රමාණයක් ලබා දුන් 2009 වසරේ රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය සියයට 5කින් පමණ වැඩි වී ඇත.

1 වැනි රූප සටහන
රාජ්‍ය සේවා නියුක්තියේ සංයුතිය - 2014

මූලාශ්‍රය: රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ වාර්ෂික සමීක්ෂණය,
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අප රටේ සමස්ත රාජ්‍ය සේවා නියුක්තියේ සංයුතිය එහි මට්ටම් අනුව 1 වැනි රූප සටහනින් පෙන්වුම් කෙරේ. 2006/06 රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛය අනුව රාජ්‍ය සේවය ජ්‍යෙෂ්ඨ¹, තෘතීයික², දේශීය³ හා පුද්ගලික⁴ යනුවෙන් මට්ටම් 4කි. සමස්ත රාජ්‍ය සේවා නියුක්තියෙන් අඩකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් සමන්විත වන්නේ දේශීය මට්ටමේ සේවා නියුක්තියන්ගෙන් වන අතර 2014 දී එම ප්‍රමාණය සියයට 47කි. ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ නිලධාරීන්ගේ ප්‍රතිශතය සියයට 4කි. ක්ෂේත්‍රගත හා තාක්ෂණික නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත වන තෘතීයික මට්ටමේ නිලධාරීන් සිටින්නේ සියයට

25ක් පමණි. ඒ අනුව රාජ්‍ය සේවය තුළ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලි හා සෘජු ව ම සම්බන්ධ වන ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් හා ඔවුන්ට ක්‍රියාකාරී ව සහාය වන දෙවන ස්ථරය වන තෘතීයික මට්ටම යන මෙම දෙකොට්ඨාසයේ එකතුව සියයට 30කි. රාජ්‍ය සේවා නියුක්තියේ ඉතිරි සියයට 70 පහසුකම් සම්පාදනය කරන සේවා නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත වේ.

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආංශික දායකත්වය පිළිබඳ ව ගත් කල ඒ සඳහා ප්‍රමුඛතම දායකත්වය සපයනු ලබන්නේ සේවා අංශය විසිනි. ඒ අනුව, 2014 වසරේ සේවා අංශය දක්වන ලද දායකත්වය සියයට 57.6ක් වේ. මෙම සේවා අංශය යටතේ උප අංශ 7 ක් වේ. දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට සියයට 6.2ක දායකත්වයක් 2014 වසරේ දී ලබා දුන් රාජ්‍ය සේවා අංශ ද සේවා අංශයේ එක් උප අංශයකි. අනෙකුත් උප අංශ සඳහා සෘජු ව ම දායකත්වයක් නො සපයන සියලු ම රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ සේවා දායකත්වය මෙම කාණ්ඩය යටතට අයත් වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් විදුලිබල මණ්ඩලය හා ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය යන ආයතන මගින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වෙත ලබා දෙන දායකත්වය විදුලිය, ගෑස් හා ජලය යන උප අංශය තුළ අන්තර්ගත වේ. මෙවැනි ආයතන කිහිපයක් හැරුණු විට අනෙකුත් සියලු ම රාජ්‍ය ආයතන මගින් සපයන සේවා රාජ්‍ය සේවා යන උප අංශය යටතේ ඉදිපත් කෙරේ. කෙසේ වුව ද, විදුලි බලය, ජල සම්පාදනය වැනි උප අංශවල දායකත්වය මෙම සමස්ත රාජ්‍ය අංශයට ඇතුළත් කළ ද ඒ හේතුවෙන් ද දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය තුළ සමස්ත රාජ්‍ය සේවා අංශයේ දැනට ඇති දායකත්වය ප්‍රමාණාත්මක ව වෙනස් නොවේ.

2014 වසරේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වූ රු. මිලියන 3,506,664 (2002 ස්ථාවර මිල අනුව) සඳහා සමස්ත සේවා නියුක්තියින් 8,423,994 ක් දායක විය. ඒ අනුව, 2014 වසරේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සඳහා එක් සේවා නියුක්තියකට දැක් වූ දායකත්වය හෙවත් ඵලදායිතාව රුපියල් 416,000ක් වන අතර සේවා අංශය සම්බන්ධයෙන් මෙම අගය රුපියල් 532,000ක් වැනි ඉහළ අගයකි. මෙයට හේතුව වනුයේ සේවා අංශය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට දක්වන ඉහළ දායකත්වයන් එහි මෑත කාලීන ප්‍රසාරණයන් ය.

සමස්ත ඵලදායිතාවට වඩා සියයට 25කටත් වැඩි ඵලදායිතාවක් සේවා අංශය විසින් සැපයූව ද සේවා

1. විධායකයන්/ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායකයන්; අධිකරණ/නීති නිලධාරීන් සහ වෛද්‍ය නිලධාරීන් ඇතුළත් වේ.
2. ක්ෂේත්‍රගත/කාර්යාලගත නිලධාරීන්; අධිශ්‍රේණියේ කළමනාකරණ සහකරුවන්; ශ්‍රී ලංකා විදුහල්පති සේවය; පොලිස් පරීක්ෂක/ප්‍රධාන පොලිස් පරීක්ෂක සහ අනෙකුත් නියාමන සේවාචල සමාන තනතුරු; හෙද සේවය/වෛද්‍ය කර්මය සඳහා වන පරිපූරක වෘත්තීය සේවය සහ අතුරු වෛද්‍ය සේවය යන සේවාචල විශේෂ ශ්‍රේණි; සහ වෛද්‍ය වෘත්තීයයන් ඇතුළත් ය.
3. කළමනාකරණ සහකාර (තාක්ෂණික සහ තාක්ෂණික නොවන) ආශ්‍රිත නිලධාරීන්; ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, පොලිස් කොස්තාපල්/සැරයන්/ප්‍රධාන සැරයන්/උප පොලිස් පරීක්ෂක සහ අනෙකුත් නියාමන සේවාචල සමාන තනතුරු; අධීක්ෂණ කළමනාකරණ සහකාරවරුන්; සහ හෙද සේවය/වෛද්‍ය කර්මය සඳහා වන පරිපූරක වෘත්තීය සේවය සහ අතුරු වෛද්‍ය සේවය යන සේවාචල විශේෂ ශ්‍රේණි හැර අනෙකුත් ශ්‍රේණි ඇතුළත් වේ.
4. පුද්ගලික මට්ටමේ ශිල්පීය නොවන, අර්ධ ශිල්පීය සහ ශිල්පීය සේවකයන් ඇතුළත් වේ.

2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය, සේවා නියුක්තිය හා ඵලදායිතාව 2012-2014

	2012	2013	2014
දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (රු. මිලියන)	3,045,288	3,266,041	3,506,664
සේවා අංශය (රු. මිලියන)	1,783,318	1,896,572	2,019,973
රාජ්‍ය සේවා අංශය (රු. මිලියන)	207,559	213,439	216,477
සේවා නියුක්තිය	8,118,362	8,417,674	8,423,994
සේවා අංශය	3,431,805	3,711,204	3,795,352
රාජ්‍ය සේවා අංශය ¹	1,230,398	1,269,610	1,292,835
ඵලදායිතාව (එක් සේවකයෙකු සඳහා රු. '000)			
සේවා අංශය	520	511	532
රාජ්‍ය සේවා අංශය	169	168	167

මූලාශ්‍රය: ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සටහන - ඵලදායිතාව ගණනය කරන විවිධ ක්‍රමවේද පවතින අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව ප්‍රකාර මෙහි දී ද ඵලදායිතාව ලෙස ගණනය කර ඇත්තේ අදාළ අංශයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය එහි සේවා නියුක්තියෙන් බෙදා දැක්වීමෙනි.

අංශයට අයත් එහි උප අංශයක් වන රාජ්‍ය සේවා අංශයේ ඵලදායිතාව 2014 දී රුපියල් 167,000 කි. පසුගිය වසර තුනක කාලය දෙස බැලූ විට දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සඳහා රාජ්‍ය සේවා අංශයේ දායකත්වය අඩු වී ඇත. ඒ අනුව රාජ්‍ය අංශයේ වාර්ෂික ඵලදායිතාව 2012 සිට 2014 වන විට රුපියල් 169,000 සිට 167,000 දක්වා අඩු වී ඇත. රාජ්‍ය අංශයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වැඩි වීමට සාපේක්ෂ ව සේවා නියුක්තිකයන් සංඛ්‍යාව වැඩි වීම මෙයට හේතු වී ඇත. පෙර සඳහන් කළ ආකාරයට රාජ්‍ය සේවා උප අංශය තුළ අන්තර්ගත නො වන තවත් රාජ්‍ය සේවාවන් පැවතිය ද (උදා. විදුලි බලය, ජල සම්පාදනය) සමස්ත රාජ්‍ය අංශය සාපේක්ෂ ව අඩු ඵලදායිතාවක් පෙන්නුම් කරයි. මේ අනුව ශ්‍රම සුක්ෂ්ම කෘෂිකර්මාන්ත අංශයේ ඵලදායිතාවට (2014 වසරේ දී කෘෂි කර්මාන්ත අංශයේ ඵලදායිතාව රුපියල් 148,000 වේ.) වඩා රාජ්‍ය අංශයේ ඵලදායිතාව ඉහළ වන්නේ ඉතා සුළු වශයෙනි. මින් ගම්‍ය වන වැදගත් නිගමනයන් දෙකකි. එනම්

අනෙකුත් අංශයන්ට සාපේක්ෂ ව රාජ්‍ය සේවයේ පවතින අඩු කාර්යක්ෂමතාවන් එම අංශයේ පවතින අතිරික්ත සේවා නියුක්තියත් ය. කෙසේ වුවත් අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය යනාදී ලාභ නොලබන ව්‍යවසායන් බොහොමයක් රජය විසින් පවත්වාගෙන යන අතර ආර්ථික කටයුතු වඩා ඵලදායී ව සහ කාර්යක්ෂම ව සිදු කිරීමට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හා පරිපාලනමය පහසුකම් බොහෝමයක් රජය විසින් සපයනු ලබනු බව අමතක නො කළ යුතු ය. ඒ අනුව ජාතික නිෂ්පාදිතය තුළ වටිනාකම එකතු කිරීමේ කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය වගකීමක් රාජ්‍ය සේවය විසින් ඉටු කරනු ලබයි. එනම් ජාතික නිෂ්පාදිතය තුළ වටිනාකම එකතු කරනු ලබන අනෙකුත් අංශවලට අවශ්‍ය පහසුකම් සපයා දීම කෙරෙහි ප්‍රමුඛත්වය ලබා දීමයි. කෙසේ වුවත් රටේ ආර්ථික කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික අංශය දක්වන දායකත්වයට සාපේක්ෂ ව රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ කාර්යක්ෂමතාව පහළ මට්ටමක පවතින බව මින් බැහැර කළ නොහැකි ය.

5. ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වනු ලබන කාර්තුමය ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණය නියැදි සමීක්ෂණයක් වන බැවින් එම සමීක්ෂණය අනුව දැක්වෙන රාජ්‍ය සේවකයින් ගණන හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ වාර්ෂික සමීක්ෂණයේ සේවා නියුක්තිය අතර වෙනසක් පැවතිය හැකිය.

රාජ්‍ය සේවකයින් අරභයා වන රජයේ වියදම

රාජ්‍ය සේවයට අනුයුක්ත සේවකයින් සඳහා වාර්ෂික ව රජය ඉතා විශාල මුදලක් වැය කරයි. මූලික වශයෙන් ම

වර්තමානයේ දී සේවයේ යෙදී සිටින සේවකයින් සඳහා ගෙවනු ලබන වැටුප් හා චේතනවලින් ද විශ්‍රාමිකයින් උදෙසා ගෙවනු ලබන විශ්‍රාම වැටුප්වලින් ද මෙය සමන්විත වේ. මාසික ව දරනු ලබන මෙම වියදම් අයත් වන්නේ රජයේ පුනරාවර්තන වියදම් ශීර්ෂයට ය. වැටුප් චේතනවලට අමතර ව රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ සුඛ සාධනය උදෙසා රජය විසින් දරනු ලබන වෙනත් වියදම් ද වේ. එනම් දේපළ ණය සඳහා පොලී ගෙවීම්, ඉන්ධන සහ ප්‍රවාහන වියදම් සඳහා රජයේ දායකත්වය හා සහනදායී තීරු බදු ක්‍රමය යටතේ මෝටර් රථවාහන ආනයනය වෙනුවෙන් රජය දරනු ලබන වියදම යනාදියයි.

2014 වසරේ රුපියල් මිලියන 1,795,865ක් වූ රාජ්‍ය වියදම තුළ වන පුනරාවර්තන වියදම රුපියල් මිලියන 1,322,898කි. රජය විසින් ඉන් සියයට 33ක් වැය කොට ඇත්තේ වැටුප් හා චේතන සඳහා පමණක් වේ. මේ අනුව බලන කල විශ්‍රාම වැටුප් ද ඇතුළත් කළ විට රාජ්‍ය සේවකයින් වෙනුවෙන් රජය දරන සමස්ත වියදම රජයේ පුනරාවර්තන වියදමින් අඩකට ආසන්න වේ.

රජයේ වැටුප් හා චේතන වියදම 2005 වසරේ සිට 2014 දක්වා පහත 2 වැනි රූප සටහනින් පෙන්නුම් කෙරේ. ඒ අනුව 2005 සිට රජයේ වැටුප් හා චේතන වියදම වාර්ෂික ව සියයට 13ක සාමාන්‍යයකින් වැඩි වී ඇත. වාර්ෂික උද්ධමන සාධකය ද මෙම වැටුප් හා චේතන වියදම තුළ අන්තර්ගත වන බැවින් ඉහත දක්වන

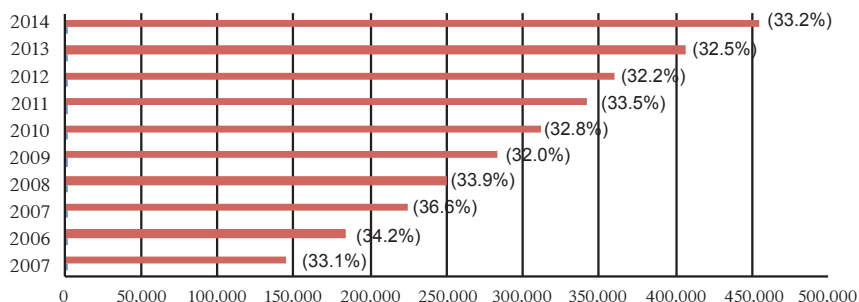
ලද සාමාන්‍යය එම කාල පරිච්ඡේදය අදාළ ආර්ථික වර්ධන වේගය ද ඉක්මවයි. 2009 වන විට 2005 වසරේ වියදම මෙන් දෙගුණයකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් වැටුප් හා චේතන වශයෙන් දරා ඇති අතර 2014 වසර වන විට දී එය තුන් ගුණය ද ඉක්මවා ඇත. මේ අනුව මෑත කාලීන ව රාජ්‍ය අංශයේ වැටුප් හා චේතන වියදම වාර්ෂික ව වැඩි වන ආකාරය පැහැදිලි වේ.

දළ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය හෙවත් ඉදිකිරීම්, ගොඩනැගිලි හා අනෙකුත් ස්ථාවර වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම යනාදිය ඇතුළත් රජයේ ආයෝජන කටයුතු වෙනුවෙන් 2014 වර්ෂයේ දී රජය රුපියල් මිලියන 633,020ක් වැය කර ඇත. රජයේ වාර්ෂික වැටුප් හා චේතන වියදම මෙම ආයෝජන වියදම හා සසඳන විට ඉන් සියයට 70කටත් වඩා වැඩි අගයක් ගනී. රාජ්‍ය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය හෙවත් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා සිදු කරන රාජ්‍ය ආයෝජනය වැනි ස්ථාවර වියදමක් හා සමාන ව ම රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ වැටුප් හා චේතන වෙනුවෙන් ද දැරීම තුළින් ආයෝජන පුළුල් කිරීමේ අවකාශය ද ඇතිරී යනු ඇත. එ තුළින් ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු මන්දගාමී වේ.

මේ අනුව රාජ්‍ය සේවා නියුක්තිය, එහි ඵලදායිතාව හා ඒ වෙනුවෙන් දරනු ලබන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය විධිමත් හා කඩිනම් කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය කටයුත්තක් බව පැහැදිලි කරුණකි.■

2 වැනි රූප සටහන

රජයේ වැටුප් හා චේතන වියදම 2005-2014
(රු. දහස්)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සටහන - රජයේ වැටුප් හා චේතන වියදම රජයේ පුනරාවර්තන වියදමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස වරහන් තුළ දක්වා ඇත.

විනිමය අනුපාතිකය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය

පේශලා පෙරේරා

ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර අධ්‍යක්ෂ

ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව

වර්තමානයේ දී බොහෝ රටවල් සිය හුවමාරු මාධ්‍යය ලෙස පිළිගත් මුදල් ඒකක භාවිතා කරනු ලබයි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව දේශීය වශයෙන් සිදු කරනු ලබන ඕනෑම නෛතික මුදල් ගනුදෙනුවක් සඳහා ශ්‍රී ලංකා රුපියල භාවිතා කරයි. නමුත් විදේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මිල දී ගැනීමේ දී හෝ විදේශීය රටක ආයෝජනය කිරීමේ දී පුද්ගලයෙකු හෝ සමාගමක් විසින් එම ගනුදෙනුව සිදු කරන රටෙහි භාවිතා වන මුදල් වර්ගය හෝ සාමාන්‍යයෙන් ලොව සියලු රටවල් භාවිත කිරීමට කැමැත්තක් දක්වන ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලරය මිල දී ගැනීමට සිදු වේ. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව වැනි සිය රටට ආවේනික වූ මුදල් ඒකකයක් භාවිත කරනු ලබන රටවල් වෙනත් පිළිගත් මුදල් ඒකකයක් භාවිත කරනු ලබන රටක් සමඟ ගනුදෙනු සිදු කිරීමේ දී තම රටෙහි මුදල් ඒකකය අනෙක් රටෙහි මුදල් ඒකකය සමඟ පිළිගත් අනුපාතිකයකට හුවමාරු කර ගත යුතු ය. එක් රටක මුදල් ඒකකයක් වෙනත් රටක මුදල් ඒකකයක් සමඟ හුවමාරු කර ගැනීමේ මෙම මිල “විනිමය අනුපාතිකය” ලෙස හඳුන්වන අතර මෙ ලෙස විවිධ මුදල් වර්ගයන් හුවමාරු වන වෙළෙඳපොළ “විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ” ලෙස හඳුන්වයි විනිමය අනුපාතිකයකට උදාහරණ ලෙස ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් 1ක ශ්‍රී ලංකා රුපියල් වටිනාකම දැක්විය හැකි ය.

ආර්ථික විද්‍යා න්‍යායයන්ට අනුව භාවිතයේ පවතින විනිමය අනුපාතික ක්‍රම ප්‍රධාන වශයෙන් 2 කි. එනම්, ස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය සහ පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයයි. ස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය යටතේ යම් විදේශ මුදල් ඒකකයකට සාපේක්ෂ ව හුවමාරු විය යුතු දේශීය මුදල් ඒකක ප්‍රමාණය එ රටෙහි මුදල් අධිකාරිය විසින් තීරණය කරනු ලබයි.

පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය යටතේ යම් විදේශ මුදල් ඒකකයකට සාපේක්ෂ ව හුවමාරු විය යුතු දේශීය මුදල් ඒකක ගණන තීරණය කරනු ලබන්නේ අදාළ විදේශ මුදල් ඒකකය සඳහා විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ පවතින ඉල්ලුම සහ සැපයුම මත පදනම් ව ය. කෙසේ වුව ද, ප්‍රයෝගික ව සලකා බලන විට රටවල් පූර්ණ ස්ථාවර හෝ පූර්ණ පාවෙන විනිමය අනුපාතික භාවිත කිරීමක් සිදු නො කරයි. බොහෝ විට වර්තමානයේ දී මෙම න්‍යායාත්මක විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයන් දෙකෙහි සංකලනයකින් යුත් විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයන්හි භාවිතයක් දැකිය හැකි ය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා ව ද 1948 දී නිදහස ලබන විට ස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය භාවිත කළ අතර ක්‍රමයෙන් වැඩිදියුණු වෙමින් 2001 වසරේ සිට පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් දක්වා විකාශනය වී ය.

රටක පවතින ආර්ථික ක්‍රමය අනු ව විනිමය අනුපාතිකයෙහි වැදගත්කම ද අඩු වැඩි විය හැකි ය. උදාහරණයක් ලෙස ආවෘත ආර්ථික ක්‍රමයක් පවතින රටකට විනිමය අනුපාතිකයෙහි ඇති වැදගත්කම අල්ප ය. නමුත් ශ්‍රී ලංකාව වැනි විවෘත ආර්ථික ක්‍රමයක් අනුගමනය කරනු ලබන කුඩා ආර්ථිකයක් සහිත රටකට විනිමය අනුපාතිකය යනු ඉතා වැදගත් ආර්ථික විචල්‍යයකි. රටක ඉතා වැදගත් ආර්ථික විචල්‍යයක් වන විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වනු ලබන්නේ රටක විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ විදේශ මුදල් සඳහා පවතින ඉල්ලුම සහ සැපයුම මත පදනම් ව ය. භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන බිල්පත් ගෙවීම් සහ විදේශීය ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් යන කරුණු මගින් විදේශ මුදල් ඉල්ලුමක් ඇති වන අතර භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන සහ විදේශීය ප්‍රාග්ධන ලැබීම් යන කරුණු මගින් විදේශ මුදල් සැපයුමක් ඇතිවේ. විදේශ විනිමය

වෙළෙඳපොළ තුළ යම් මුදල් ඒකකයක් සඳහා සැපයුම ඉක්මවා ඉල්ලුමක් ඇත්නම් එහි මිලදු ඉහළ යයි. ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ ව අදාළ මුදල් ඒකකය සඳහා ඉල්ලුම ඉක්මවා සැපයුමක් පවතින තත්ත්වයක දී මිල පහළ යයි.

ආර්ථිකයක බොහෝ සිදුවීම් විනිමය අනුපාතිකය කෙරෙහි සෘජු ව ම ප්‍රතිචාර දක්වයි. මෙම සිදුවීම් අතර ව්‍යාපාර වක්‍ර, ගෙවුම් ශේෂ සංඛ්‍යාත, දේශපාලන තත්ව, නව බදු නීති, කොටස් වෙළෙඳපොළ තොරතුරු, උද්ධමන අපේක්ෂා, ජාත්‍යන්තර ආයෝජන රටා සහ මහ බැංකු ප්‍රතිපත්ති ප්‍රධාන තැනක් ගනී. උදාහරණ වශයෙන්, රටක ගෙවුම් ශේෂයෙහි හිඟය, එනම් අපනයන ඉක්මවමින් පවතින ආනයන දේශීය මුදලෙහි බාහිර අගය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි. මක්නිසාද යත්, එ මගින් දේශීය මුදලෙහි ඉල්ලුම අඩු වී එහි අගය විදේශීය මුදල් ඒකකයකට සාපේක්ෂ ව අවප්‍රමාණය වීමක් සිදු වන බැවිනි. මීට අමතර ව විදේශීය ආයෝජකයින් කෙරෙහි ද විනිමය අනුපාතිකය සෘජු බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි. මන්දයත් ආයෝජකයින් සිය ආයෝජන තීරණය කරනු ලබන්නේ අපේක්ෂිත විනිමය අනුපාතිකය සහ පොලී අනුපාතිකය මත පදනම් ව ය. ගෝලීය වශයෙන් විනිමය අනුපාතිකයෙහි විකාශනය සලකා බැලීමේ දී පාවෙන විනිමය අනුපාතිකය හඳුන්වා දීමට පෙර විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ස්ථාවර කිරීම සඳහා රජයන්ගේ හෝ මහ බැංකුවල මැදිහත් වීම අල්ප විය. නමුත් පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය හඳුන්වා දීමත් සමඟ විනිමය අනුපාතිකය නිරන්තර උච්ඡාවචනයන්ට භාජන විය. විනිමය අනුපාතිකයෙහි දැඩි උච්ඡාවචනයන් මෙන් ම විකුණුම්කරුවන් සහ ගැනුම්කරුවන් විනිමය මිල දී ගැනීමට හෝ විකිණීමට සූදානම් නොමැති තත්ත්වයක් විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ අස්ථාවර තත්ත්වයක් ලෙස හඳුන්වයි. මෙවැනි අස්ථාවර වෙළෙඳපොළක දේශීය මුදල අවප්‍රමාණය වන අවස්ථාවක මහ බැංකු තමා සතු විදේශ සංචිතය භාවිත කරමින් විදේශ මුදල් වෙළෙඳපොළට විකුණා දේශීය මුදල් මිල දී ගැනීම සිදු කරන අතර විනිමය අනුපාතිකයෙහි දැඩි අධිප්‍රමාණයක් පවතින අවස්ථාවක දී වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ මුදල් මිලට ගෙන දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළට ලබා දීමක්

සිදු කරයි. මේ ආකාරයට විනිමය අනුපාතිකයෙහි දැඩි උච්ඡාවචනයන් අවම කිරීමට මහ බැංකු මැදිහත් වීමක් සිදු කරයි. මෙම මැදිහත්වීම සිදු කරනු ලබන්නේ අපේක්ෂිත විනිමය අනුපාතිකය පිළිබඳ විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට යම් සංඥාවක් ලබා දෙන මෙවලමක් වශයෙනි. මහ බැංකුවකට මෙම මැදිහත් වීමේ ක්‍රමයට අමතර ව වක්‍රාකාරයෙන් ද විනිමය අනුපාතිකයට බලපෑමක් ඇති කළ හැකි ය. උදාහරණ වශයෙන් පොලී අනුපාතිකයට ඇති කරන බලපෑම සහ ශිෂ්ට ප්‍රයෝග යොදා ගැනීම තුළින් විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වීම දැක්විය හැකි ය.

විනිමය අනුපාතිකය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි කාර්යභාරය පිළිබඳ සලකා බලන විට, 2002 වසරේ දී සංශෝධිත මුදල් නීති පනත ප්‍රකාර ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු අතරට ගැනෙන මිල ස්ථායීතාව යටතේ විනිමය අනුපාතිකය පවත්වා ගැනීම ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් බවට පත් විය. ඒ අනුව, විදේශ සංචිත අඩු වීම මගින් හෝ විදේශ ලැබීම් හෝ ගෙවීම් මගින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි ස්ථාවරත්වයට යම් බලපෑමක් ඇති බව හෝ ඇති විය හැකි බව මුදල් මණ්ඩලයට හැඟී ගිය හොත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඒ සඳහා සුදුසු ප්‍රතිපත්ති සහ නිවැරදි කිරීම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ය. එසේ ම මුදල් නීති පනත ප්‍රකාර ව ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි ස්ථාවරත්වයට දැනට පවතින හෝ ඇති විය හැකි තර්ජනයන්ට හේතූන් සහ එම බලපෑමේ ප්‍රමාණය පිළිබඳවද ඒ සඳහා ගත් ක්‍රියාමාර්ග සහ ඉදිරියේ දී රජය විසින් ගත යුතු යැයි නිර්දේශිත ක්‍රියාමාර්ග ද ඇතුළත් වාර්තාවක් මුදල් අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ කටයුතු නිසියාකාර ව සිදුවේදැයි යන්න පිළිබඳ ව නිරන්තර අවධානයකින් පසු වේ. පාවෙන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමය යටතේ විනිමය අනුපාතිකය නිරන්තර විචලනයන්ට භාජනය වේ. ඒ අනුව, දැඩි විචලනයන් හමුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වෙමින් විනිමය අනුපාතිකය සාධාරණ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට කටයුතු කරයි.■